

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

OVERFREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 5340

~~M. 2017~~

M 25/1315 I S ø

1/12-1971

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1971, den 1. december, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 2080/70 vedrørende fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer.

Den af fredningsnævnet for den tidligere Randers amtsråds-kreds den 16.3.1970 afsagte kendelse er sålydende:

sm..

Ved skrivelse af 16. december 1966 anmodede Danmarks Naturfredningsforening fredningsnævnet for Randers amt om at rejse fredningssag for Ramten og Dystrup Søer med tilstødende arealer, som vist på et af foreningen til nævnet fremsendt kort.

Det hedder i foreningens skrivelse bl.a.:

"Dette område, der henligger i en meget smuk og uberørt tilstand, er et i geologisk henseende særdeles veludviklet og særpræget dødislandskab, hvor de to søbassiner viser placeringen af de begravede ismasser, medens isformationens side afspejles i de stejle skrænter mod vest og nordøst. Dødislandskabet er et vigtigt led i det morfologiske landskabsbillede fra sidste istid, som kan følges videre mod nordøst og sydvest i Nimtofte ådalen.

Til søerne og engstrækningerne knytter der sig væsentlige ornitologiske interesser, og området kan betegnes som den fuglerigeste lokalitet på Djursland. Foruden en række mere almindelige arter, skal nævnes sjældne arter som gråstrubet lappedykker, stor lappedykker og taffeland. Det skal endvidere anføres, at der i den på østsiden af Ramten sø beliggende huldremose er gjort værdifulde jernalderfund.

Også i rekreativ henseende er området af betydelig interesse, og det er i det hele Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at området opfylder betingelserne i naturfredningslovens § 1 for at kunne sikres ved en fredning.

Der nedlægges følgende fredningspåstand:

Bebyggelse skal ikke være tilladt. Opstilling af boder, skuremaster eller andre skæmmende indretninger må ikke finde sted.

Arealerne må ikke benyttes til campingpladser.

Der må ikke etableres bilophugningspladser, og arealerne må ikke benyttes til lossepladser eller på anden måde til henkastning af affald.

Der må ikke foretages afdræning eller på anden måde ændres i søernes og engstrækningernes nuværende tilstand.

Udledning af spildevand til søerne må ikke finde sted.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

Nye veje må ikke etableres.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes med løv- eller nåletræer. Selvsåede træer kan fjernes på de påtaleberettigedes foranledning.

Offentligheden gives adgang til at færdes til fods på den på kortet indtegnede sti.

Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Randers amtsrådsreds, Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening.

Danmarks Naturfredningsforening forbeholder sig ret til, under sagens behandling for fredningsnævnet, at ændre fredningspåstanden.

Sagen blev af nævnet forelagt for Naturfredningsrådet, som i skrivelse af 28. februar 1967 anbefalede fredningen af Dystrup og Ramten søer "med motivering i det af Danmarks Naturfredningsforening anførte."

Bekendtgørelse om den rejste fredningssag blev, efter at nævnet fra Danmarks Naturfredningsforening havde indhentet supplerende oplysninger med hensyn til de af fredningspåstanden omfattede ejendomme, og efter at der gennem fredningsplanudvalget var udarbejdet yderligere kortmateriale, indrykket i Statstidende for den 18. december 1967, samt i de lokale dagblade "Randers Amtsavis" og "Djursland" for den 22. december 1967. Meddelelse om frednings-sagens rejsning blev samtidig tilstillet de enkelte af fredningspåstanden berørte lodsejere, samt andre i fredningen retligt interesserede.

Herefter behandledes sagen i et møde i nævnet den 1. maj 1968, i hvilket møde endvidere deltog direktør H. Sune Ebbesen for Danmarks Naturfredningsforening, og den tekniske sekretær for Fredningsplanudvalget for Randers amt. Under mødet blev der foretaget dels en besigtigelse af de af fredningspåstanden omfattede arealer, dels en gennemgang og drøftelse af fredningspåstandens nærmere indhold. Der opnåedes med hensyn til fredningens omfang enighed om at lade de oprindeligt af fredningssagen omfattede ejendomme matr.nr. 4**b**, 4**c**, 4**e** og 4**f** Ulstrup by, Ørum sogn, udgå af fredningen, idet disse ejendomme, som alle er bebygget med eenfamiliehuse, skønnedes tilstrækkeligt sikrede i naturfredningsmæssig henseende gennem søbyggelinien efter naturfredningslovens § 25, stk. 4, jfr. den nugældende lovs § 47, stk. 1, litra 2.

Endvidere foretoges en korrigerende af den oprindeligt påståede fredningsgrænse mod nord, således at grænsen her, jfr. det til kendelsen vedhæftede kort, fik et nogenlunde lige forløb i stedet

for, som oprindeligt foreslået, at medtage nogle enklaver, svarende til en 100 m højbyggelinie omkring nogle i arealets nordlige del beliggende oldtidshøje. Herudover opnåedes enighed om at foretage visse ændringer af fredningspåstanden.

Under sagens videre behandling er der, tildels efter henstilling fra de fremmødte lodsejere og andre i fredningen retligt interesserede, foretaget visse yderligere ændringer af fredningspåstanden, og for så vidt angår matr.nr. 70a Ramten, der ligger i den nordlige del af Ramten by, er fredningen efter ejerens ønske indskrænket til kun at omfatte den del af ejendommen, som er søareal.

Endelig er ejendommen matr.nr. 36x Ramten Hede, tilhørende direktør G. Kaalund Jørgensen udtaget af fredningspåstanden, idet den pågældende ejendom skønnes tilstrækkeligt sikret i naturfredningsmæssig henseende gennem en på ejendommen den 22.marts 1966 og senere tinglyst fredningsdeklaration.

Sagen har senere været behandlet i møde i nævnet den 19. juni 1968, hvori foruden de interesserede lodsejere deltog repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, Fredningsplanudvalget for Randers amt, Nørre Djurs kommune, Randers amts vejinspektorat, hjemmeværnsdistrikt Djursland samt nogle panthavere. Endelig har sagen, efter at nævnet i den mellemliggende tid havde brevvekslet med forskellige myndigheder, herunder hjemmeværnsdistrikt Djursland og Forsvarets Bygningstjeneste, Nordjydske bygningsdistrikt, om den på ejendommen lb.nr. 41, matr.nr. 361 Ramten by beliggende skydebane, og med Randers amts Vandløbsvæsen og Det Danske Hedeselskab om mulighederne for, at vandstanden i søen uden forsætlige indgreb kunne forventes at ville synke, været behandlet i nyt møde med lodsejerne den 14.januar 1970, fortrinsvis med henblik på erstatningsforhandlinger.

Nævnet har fundet, at de i sagen omhandlede arealer frembyder sådanne værdier i naturfredningsmæssig henseende, at de bør underkastes fredning. Nævnet har herved i det hele kunnet tiltræde den begrundelse, som af Danmarks Naturfredningsforening er givet for kravet om fredningssagens rejsning.

Nævnet har derfor vedtaget at gennemføre fredningen som nedenfor anført med hensyn til omfang, indhold og fastsættelse af erstatninger.

Fredningens omfang:

Således som fredningen efter nævnets endelige vedtagelse gennemføres, omfatter den nedennævnte arealer af følgende ejendomme af Ørum sogn, alt som gengivet på det til nærværende kendelse hæftede kort.

1. Matr.nr. 18d Ramten Hede, 59 Ramten Hede eller skov, samt dele af matr.nr. 1b, 2b Dystrup, tilhørende gårdejer Alfred Frandsen, Dystrup.
Matr.nr. 1b, 2b og 18d udgør et landbrug.
 2. Del af matr.nr. 4a Ulstrup, tilhørende gårdejer Holger Friis, Dystrup.
Ejendommen udgør et landbrug.
 3. Del af matr.nr. 3c Ulstrup, tilhørende gårdejer Frode Laursen, Ulstrup.
Matr.nr. 3c er landbrug i forbindelse med matr.nr. 3ø smst.
 4. Udgået.
 5. Del af matr.nr. 2a Ulstrup, tilhørende gårdejer Kjeld Brokholm Lund og Minna Elisabeth Lund, Ulstrup.
Matr.nr. 2a er landbrug i forbindelse med matr.nr. 2c smst.
 6. Matr.nr. 1ø Ulstrup, samt matr.nr. 7a, 18b, 18f Ramten Hede og 63, 64b Ramten Hede eller skov, tilhørende fru Esther Andreasen, Kongshvilebakken 50, Kongens Lyngby.
Matr.nr. 7a 18b udgør et landbrug.
 7. og 24. Matr.nr. 1h Ulstrup, 47d, 54b Ramten Hede, 64a Ramten Hede eller skov og 88 og 89 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejer Aksel Clausen, Ramten.
Matr.nr. 54b og 88 udgør i forbindelse med matr.nr. 1c Ramten m.fl. matr.nr.e et landbrug.
- Det bemærkes, at matr.nr. 1h ved fredningssagens rejsning efter tingbogen tilhørte Karen Christensen f. Hansen, men at det under sagen er oplyst, at den pågældende er afgået ved døden, samt at ejendommen er overtaget af Marius Kristian Clausen, Stenvad. Sidstnævnte har overdraget ejendommen til gårdejer Aksel Clausen, idet han overfor nævnet udtrykkeligt har erklæret, at Aksel Clausen i forhold til nævnet er at betragte som rette ejer af ejendommen og som sådan bemyndiget til at modtage fredningserstatningen også vedrørende dette matr.nr. Adkomst for Aksel Clausen til matr.nr. 1h er endnu ikke tinglyst.

8. Del af matr.nr. 1d Ulstrup, tilhørende gårdejer Erhardt Millgaard Hansen, Ulstrup Vestergaard pr. Stenvad.
Matr.nr. 1d er landbrug i forbindelse med matr.nr. 1g 5d smst.
9. Matr.nr. 24 og del af matr.nr. 1h Ramten, samt 68a og 68b Ramten sø, skov eller hede, tilhørende Johannes Grouleff, Robert Grouleff og Sejr Grouleff, Ramten.
Det bemærkes, at Johannes Grouleff efter det oplyste er afgået ved døden, og hans enke, fru Metha Grouleff har overtaget boet til hensiddende i uskiftet bo. Adkomst for fru Metha Grouleff til andel i ejendommen er endnu ikke tinglyst.
10. Matr.nr. 1e, 1g, 1i, 13d, 13e og 23 Ramten, samt matr.nr. 67b, 67e, 67f og 72a Ramten Hede, tilhørende gårdejer Hans Friis Christensen, Ramten.
De førstnævnte fem matr.nr.e er landbrug i forbindelse med matr.nr. 11c smst.
11. Matr.nr. 1a, 13b Ramten, tilhørende gårdejer Peder Kjær Andersen, Ramten.
Ejendommen udgør et landbrug.
12. Matr.nr. 10k Ramten og 83 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende Erik Bech, Ramten.
Det bemærkes, at der ikke foreligger nogen tinglyst adkomst til matr.nr. 83. I denne ejendoms blad i tingbogen er i adkomstrubrikken anført følgende: "Tilhører efter matrikulen M.Mikkelsen. Adkomstmangel".
13. Matr.nr. 7k Ramten og 81 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejerne Rasmus Bonde Hougaard og Steen Bonde Hougaard, Ramten.
De to matr.nr.e udgør i forening med matr.nr. 5a Ramten m.fl. matr.nr.e et landbrug.
14. Matr.nr. 7g Ramten, 46f Ramten hede og 87 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejer Jørgen Pedersen, Ramten.
Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 10a Ramten.
15. Matr.nr. 7f Ramten, tilhørende gårdejer Ejvind Just, Ramten.
Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 7t m.fl. smst.
16. Matr.nr. 5c Ramten og 80 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejer August Bernhard Rasmussen, Ramten.

De to matr.nr.e er landbrug i forbindelse med matr.nr. 5f
6e Ramten.

17. Matr.nr. 4r Ramten, tilhørende Laurits Sørensen, Ramten.

18. Matr.nr. 4a Ramten, 78 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende
gårdejer Vilhelm Kristian Svane, Ramten.

Matr.nr. 4a udgør et landbrug.

19. Matr.nr. 2a Ramten, 37f, 48f, 53c, 77 og 91 Ramten hede, tilhø-
rende gårdejer Frede Peder Johnsen, Ramten.

Matr.nr. 2a er landbrug i forbindelse med matr.nr. 3b og 3e
smst.

20. og 29. Matr.nr. 1o Ramten, 68c Ramten hede, del af 7oa Ramten
sø, skov eller hede, samt matr.nr. 72c smst, tilhørende Ejner
Kaae Sørensen, Ramten.

21. Matr.nr. 1f Ramten, 67c Ramten Hede, tilhørende Niels Kristian
Hermansen, Hostrupsvej 20, København V.

22. Del af matr.nr. 22, samt matr.nr. 18a, 45d, 52e Ramten og 93
Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejer Johannes Grau-
balle, Ramten Hede.

Ejendommen udgør et landbrug.

23. Matr.nr. 46b Ramten hede, samt 90 og 92 Ramten sø, skov eller
hede, tilhørende gårdejer Søren Peter Skiffard Petersen, Ramten.
Det bemærkes, at ejendommen efter fredningssagens rejsning er
afhændet således:

a. matr.nr. 46b Ramten hede og 90 Ramten sø, skov eller hede
til gårdejer Johan Vahle, Ramten,

b. matr.nr. 92 Ramten sø, skov eller hede til gårdejer Carl
Abraham, Ramten Hede.

Gårdejer Søren Peter Skiffard Petersen har overfor nævnet af-
givet erklæring om, at de på de respektive matr.nr.e faldende er-
statningsbeløb tilfalder køberne af ejendommene.

24. Se under 7.

25. Matr.nr. 37d, 53g Ramten Hede og 86 Ramten sø, skov eller hede,
tilhørende gårdejer Thomas Lund, Ramten Hede.

De nævnte matr.nr. udgør i forbindelse med matr. nr. 45b
Ramten hede m.fl. et landbrug.

26. matr.nr. 48c, 49c, 51d Ramten hede og 85 Ramten sø, skov
eller hede, tilhørende gårdejer Poul Christensen Thuun, Ramten.

De nævnte matr.nr.e udgør i forbindelse med matr.nr. 1b Ramten og ejendom i Tøstrup sogn et landbrug.

27. Matr.nr. 45c, 50d, 51c, 52f Ramten hede og 84 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejer Carl Vestergaard Madsen, Ramten. De nævnte matr.nr.e udgør i forbindelse med matr.nr. 2b 3d Ramten et landbrug.

28. Matr.nr. 82 Ramten sø, skov eller hede, tilhørende Bent Kaag Olling, Ramten.

29. Se under 20.

30. Matr.nr. 1k Ramten og 67d Ramten hede, tilhørende gårdejer Frode Brøsted Rasmussen, Ramten hede.

De to matr.nr.e er landbrug i forbindelse med matr.nr. 36i 36k Ramten hede.

31. Matr.nr. 66 Ramten hede eller skov, tilhørende gårdejer N. Foged, i henhold til adkomst tinglyst den 3. september 1931. Det er under sagen oplyst, at den pågældende er afgået ved døden, og det er ikke lykkedes at finde frem til hans arvinger, angivelig tre, hvoraf den ene efter det oplyste skal være afgået ved døden, en anden bosat i U.S.A. og den sidste ikke har nogen for nævnet oplyst adresse.

32. Matr.nr. 67a Ramten hede eller skov. Der er ikke tinglyst adkomst til ejendommen, men i adkomstrubrikken på ejendommens blad er anført "Interessentskabet efter udstykningsresolution. Adkomstmangel".

I/S Ramten og Dystrup søer ved Aug. Bernhard Rasmussen, Ramten, har under sagen gjort gældende, at ejendomsretten tilkommer interessentskabet, der endnu ikke ^{/har} erhvervet tinglyst adkomst til arealet.

33. Matr.nr. 55a, 55b, 55e Ramten hede, samt 56 og 65 Ramten hede eller skov, tilhørende gårdejer Søren Kroer, Ramten.

Matr.nr. 55b er landbrug i forbindelse med matr.nr. 7h m.fl. Ramten.

34. Matr.nr. 18c, 18e, 18g, 61 Ramten hede, samt 60, 62a og 62b Ramten hede eller skov, tilhørende godsbesidder Harald Mark, Kollerup Hovedgaard pr. Hadsten.

Det bemærkes, at matr.nr. 60 efter tingbogen ikke har nogen tinglyst adkomsthaver, men at der på ejendommens blad i

adkomstrubrikken er anført "Tilhører efter matriklen Rasmus Jensen". Det er oplyst, at godsbesidder Mark afholder skatter og andre udgifter vedrørende parcellen, og at han agter at søge erhvervet ejendomsdom til denne.

35. Matr.nr. 57 og 58 Ramten hede eller skov tilhørende gårdejer Anton Trier Sørensen, Dystrup.

De to matr.nr.e er landbrug i forbindelse med matr.nr. 2c 8a Dystrup.

36. Matr.nr. 55f Ramten hede, tilhørende husmand Niels Ove Bomholt, Ramten.

37. Matr.nr. 55d, Ramten hede, tilhørende fru Inge Frederiksen, "Strømlund", Ramten hede.

Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 3d 11a smst.

38. Matr.nr. 55c Ramten hede, tilhørende Eli Koustrup Nielsen, Bymosevej 19, Aarhus V.

39. Matr.nr. 49a, 50a, 51a Ramten hede, tilhørende gårdejer Carl Abraham, Ramten hede.

De tre matr.nr.e er landbrug i forbindelse med matr.nr. 37g m.fl. smst.

40. Matr.nr. 36m Ramten hede, tilhørende gårdejer Søren Vahle, Basland pr. Ramten.

Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 1a Baslandgaard og 6 Ørbæk Hovedgaard.

41. Matr.nr. 36l Ramten hede, tilhørende direktør G. Kaalund Jørgensen, Plantagevej 1, Asserbo.

Ejendommen udgør et landbrug.

Det bemærkes, at der på en del af matr.nr. 36l beliggende ved Ramten sø er anlagt skydebane for hjemmeværnet. Hjemmeværnet disponerer over det pågældende areal i henhold til lejekontrakt, som er uopsigelig fra ejerens side indtil 1. april 1978, fra hvilket tidspunkt den kan opsiges med 1/2 års varsel til ophør en 1. april.

Ejeren har under sagens behandling erklæret, at han ikke ønsker at fortsætte lejemålet udover den 1. april 1978, medens Forsvarets bygningstjeneste har erklæret, at man vil være interesseret i at forhandle med ejeren om en forlængelse af lejemålet.

42. Matr.nr. 36g Ramten hede. (Del af ejendommen)

Ejendommen, som udgør et landbrug, tilhørte ved frednings-
sagens rejsning gårdejer Knud Trier Lund.

Mellem Knud Trier Lund og læge Mogens Stenfeldt Mathiasen, Hjørring, blev i 1966 truffet aftale om, at læge Mathiasen skulle erhverve et 6 ha stort areal af ejendommen, og der blev af nævnet den 28. september 1966 meddelt læge Mathiasen tilladelse til på nærmere angivne vilkår at opføre et hus på parcellen, idet vilkårene blev nedfældet i en på arealet den 31. januar 1968 og senere tinglyst deklaration bl.a. indeholdende forbud mod yderligere bebyggelse af arealet, samt forbud mod anbringelse af master, skure, boder, ledninger m.v., samt regulering af beplantningen på ejendommen.

Spørgsmålet om udstykning af parcellen har været forelagt for landbrugsministeriet, som imidlertid kun kunne godkende frasalgs af den nordligste del af parcellen af areal ialt 2.9000 ha til læge Mathiasen. Arealet er udstykket under matr.nr. 36z Ramten hede.

Ejendommen tilhører ifølge tingbogen nu:

a. matr.nr. 36g: gårdejer Preben Høyer, Ramten hede,

b. matr.nr. 36z: læge M. Stenfeldt Mathiasen, Hjørring.

Der er under sagen opnået enighed om, at det af deklarationen omfattede areal, d.v.s. matr.nr. 36z og 3.1000 ha af matr.nr. 36g skal omfattes af fredningen, dog med de nedenfor anførte modifikationer, og der er af såvel gårdejer Knud Trier Lund som gårdejer Preben Høyer og læge Stenfeldt Mathiasen afgivet erklæring om, at fredningen, for så vidt angår disse arealer, ialt 6.0000 ha, skal gennemføres uden erstatning.

43. Dele af matr.nr. 14b, 23 Ramten hede, tilhørende gårdejer Ingvar Ladefoged, Ramten hede.

Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 1i smst.

44. Del af matr.nr. 21 Ramten hede, tilhørende gårdejer Hans Hansen og Annelise Hansen, "Sommerlyst" pr. Stenvad.

Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 7e smst.

45. udgået.

46. 47 og 48. matr.nr. 19 og 20 Ramten hede, tilhørende I/S Ramten skov v/Peder Kjær Andersen, Ramten.

Det bemærkes, at adkomst for I/S Ramten skov er berigtiget

under sagens behandling.

49. Matr.nr. 76a Ramten sø, skov eller hede, tilhørende gårdejer Svend Aage Bjerre, Ramten.

Ejendommen er landbrug i forbindelse med matr.nr. 7p m.fl. smst.

Fredningens indhold:

For de således af fredningen omfattede arealer skal efter fredningsnævnets endelige vedtagelse gælde følgende

Generelle bestemmelser:

1. Arealerne skal såvidt muligt bevares i deres nuværende tilstand
2. Ændringer i terrainet eller terrainformerne er ikke tilladt.
3. Nye veje må ikke etableres. Udvidelse eller ændring af bestående veje må kun ske efter forudgående godkendelse af fredningsnævnet.
4. Udenfor de nuværende haveanlæg må træbeplantning ikke finde sted. Dispensation fra denne bestemmelse kan dog meddeles af fredningsnævnet.
5. Fredskovsplikten, der påhviler visse arealer, jfr. det tilkendelsen vedhæftede kort, respekteres.
Genplantning på nu beplantede arealer udenfor fredskovspligtige arealer må kun finde sted efter godkendelse af fredningsnævnet. Nævnet kan stille krav om, at selvsåede træer og buske fjernes af ejeren, eller, såfremt ejeren måtte foretrække dette, selv drage omsorg for, at sådan beplantning fjernes uden udgift for ejeren.
6. Bebyggelse skal ikke være tilladt. Dog skal landbrugsmæssigt nødvendige nybygninger og landbrugsmæssigt nødvendige ombygninger af eksisterende landbrugsejendomme være tilladt, men på vilkår, at sådan bebyggelse sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger.
7. Det er ikke tilladt på de fredede arealer at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder master og tårne. Nævnet kan dog tillade opsætning af el- og telefonmaster, som måtte være nødvendige for de indenfor området eksisterende ejendommers forsyning med elektricitet eller oprettelse af telefon.

8. Arealerne må ikke benyttes til oplagspladser, bilophugningspladser, teltslagning eller parkeringspladser.
9. Affald må ikke henkastes på arealerne.
10. Der må ikke foretages afdræning eller på anden måde ændres i søernes og engstrækningernes nuværende tilstand. Denne bestemmelse skal ikke være til hinder for, at ejerne af arealer omkring søerne foretager vanding med vandkanon fra søerne.
11. Støjende motorbåde må ikke anvendes på søerne, ligesom der ikke på søerne må anbringes husbåde eller andre lignende indretninger.
12. Sådanne afløb, som på fredningstidspunktet udleder spildevand i søen fra Ramten by, må kun opretholdes, indtil et eventuelt fælles rensningsanlæg etableres. Anlæg af renseanlæg på arealerne er kun tilladt med nævnets samtykke. Nye afløb må ikke etableres. Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for, at kommunen etablerer et af en landvæsenskommission godkendt effektivt biologisk renseanlæg med udledning af det rensede spildevand i søen, dog at placeringen skal godkendes.
13. Der etableres adgang for offentligheden til færdsel til fods ad den på kortet med punkteret linie angivne stiforbindelse. Denne bestemmelse skal ikke være til hinder for, at der i forbindelse med drift af kreaturer til og fra arealer indenfor området foretages ganske kortvarig spærring af stien, men spærringen skal påny fjernes, straks efter at kreaturdriften er afsluttet.

Bestemmelsen medfører ingen forpligtelser for de respektive lodsejere med hensyn til stiens rydning og vedligeholdelse, men fredningsnævnet skal være berettiget til uden udgift for ejerne at iværksætte sådanne vedligeholdelsesarbejder, som måtte være nødvendige for færdselsrettens gennemførelse.

Der opsættes ved stiforbindelsens endepunkter ved fredningsnævnets foranstaltning kort, der viser, hvor offentligheden har færdselsret.

For nedennævnte ejendomme gælder følgende

Særlige bestemmelser:

2. Matr.nr. 4a Ulstrup tilhørende gårdejer Holger Friis.

Genplantning skal være tilladt på et ca. 1 ha stort areal beliggende øst for matr.nr.e 4b, 4c, 4e 4f Ulstrup.

41. Matr.nr. 36₁ Ramten hede, tilhørende direktør Kaalund Jørgensen
Den på ejendommen etablerede skydebane kan bibeholdes indtil
den 1.april 1978, hvorefter den skal nedlægges.

42a. Matr.nr. 36_g Ramten hede, tilhørende Preben Høyer:

Den eksisterende beplantning på matr.nr. 36_g langs vejen ved
østskellet af det ved tinglyst deklaration fredede areal skal
fjernes.

42b. Matr.nr. 36_z Ramten hede, tilhørende læge Stenfeldt Mathiasen:
Fredningen skal ikke være til hinder for, at ejeren på grunden
opfører et eenfamiliehus efter fredningsnævnets nærmere god-
kendelse såvel med hensyn til husets placering som dets udse-
ende og valg af materialer og farver. Det bemærkes herved, at
tegninger m.v. til et sådant hus med tilhørende garage er god-
kendt af nævnet ved skrivelse af 26. august 1969.

Den eksisterende beplantning på parcellen skal bibeholdes,
bortset fra en beplantning langs vejen ved parcellens østskel,
hvilken beplantning skal fjernes. Iøvrigt må parcellen kun
beplantes med en mindre plantning omkring det fornævnte hus,
idet dette til stadighed ved beplantning skal være sløret mod
indsigt fra søsiden, samt en beplantning i parcellens nord-
vestlige og nordøstlige hjørner som læ og indhegning og lidt
slørende plantning om elmasterne langs parcellens vestskel.

Det skal være ejeren tilladt at fremføre en diskret luft-
ledning til husets forsyning med elektricitet.

Den på ejendommen matr.nr. 36_g og 36_z den 31.januar 1968
og senere tinglyste deklaration kan aflyses samtidig med ting-
lysning af overfredningsnævnets kendelse i nærværende sag.

Påtaleretten efter nærværende kendelse tilkommer frednings-
nævnet for Randers amt, Danmarks Naturfredningsforening og Natur-
fredningsrådet.

Erstatninger:

Fredningsnævnet har i et møde den 14. januar 1970 forhandlet
erstatningsspørgsmålene med lodsejerne. Forud for mødet var
til samtlige kendte lodsejere af nævnet udsendt skriftlige er-
statningstilbud, således at lodsejerne inden mødet, hvis de ikke
ønskede yderligere forhandling om spørgsmålet, skriftligt kunne
akceptere tilbudene. En stor del af lodsejerne har skriftligt

akcepteret de fremsendte tilbud.

Der er herefter tilkendt lodsejerne følgende erstatningsbeløb:

1. gårdejer Alfred Frandsen, som ejer af matr.nr. 18d og 59 Ramten hede m.v. samt dele af matr.nr. 1b 2b Dystrup 30.000 kr. (Forlig).

Det bemærkes, at fredningen omfatter følgende areal:

Omfattet af søbyggelinien efter naturfredningslovens

§ 47 stk. 1 jfr. den tidligere lovs § 25, stk. 4

("Søbyggelinie"): 9.3559 ha

Areal udlagt til sti ("Sti"): 0,0976 ha

Egentligt søareal ("Sø"): 1.7320 ha

Iøvrigt (d.v.s. areal, som er beliggen-

de udenfor søarealerne, ikke udlægges

til sti og hverken er omfattet af natur-

fredningslovens byggelinier eller pålagt

fredskovspligt): 3.6400 ha 14.8255 ha

2. Holger Friis som ejer af matr.nr. 4a Ulstrup: 33.500 kr.

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie: 0.5440 ha

Areal iøvrigt: 9.2960 ha 9.8400 ha

Ejeren har ikke fremsat konkret erstatningskrav.

3. Frode Laursen som ejer af matr.nr. 3c Ulstrup. 4.500 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter 1.2080 ha, i det hele beliggende udenfor sø, sti, fredskov og byggelinier.

4. Udgår.

5. Kjeld Brokholm Lund og Minna E. Lund som ejere af matr.nr. 2a Ulstrup: 27.000 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Sø- og højbyggelinie: 6.0560 ha

Iøvrigt: 5.0080 ha 11.0640 ha

6. Fru Esther Andreassen, som ejer af matr.nr. 1o Ulstrup samt 7a, 18b, 18f 63 og 64b Ramten hede m.v.: 24.500 kr. (Forlig)

Det bemærkes, at landsretssagfører Lars Petersen, Grenaa, er bemyndiget til at modtage erstatningen.

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	6.2006 ha	
Sø:	1.1931 ha	
Iøvrigt:	3.9392 ha	11.3329 ha

7. og 24 Gårdejer Aksel Clausen som ejer af matr.nr. 1h Ulstrup, 47d, 54b, 64a, 88, 89 Ramten hede m.v. 15.000 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	4.1270 ha	
Sti:	0,0275 ha	
Sø:	3.8474 ha	
Iøvrigt:	<u>0,2117 ha</u>	8.2136 ha

Det bemærkes, at af den samlede erstatning vedrører et beløb af 500 kr. erstatning for fredningen af matr.nr. 1h Ulstrup. Dette beløb vil først kunne udbetales, når ejeren har opnået tinglyst adkomst til dette matr.nr.

8. Erhardt Millgaard Hansen som ejer af matr.nr. 1d Ulstrup: 4.000 kr. (Forlig).

Det fredede areal 2.6000 ha er i det hele omfattet af søbyggelinien.

9. Metha, Robert og Sejr Grouleff som ejere af matr.nr. 24, 1h Ramten, 68a, 68b Ramten hede m.v. 6.000 kr.

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	2.6912 ha	
Sø:	1,9768 ha	
Iøvrigt:	0,0040 ha	4.6720 ha

Ejerne har ikke fremsat konkret erstatningskrav.

Erstatningen vil først kunne udbetales, når fru Metha Grouleff har fået tinglyst adkomst til afdøde Johannes Grouleffs andel af ejendommen.

10. Hans Friis Christensen som ejer af matr.nr. 1e, 1g, 1i, 13d, 13e, 23 Ramten og 67b, 67e, 67f, 72a Ramten hede m.v.: 56.000 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	7.7858 ha	
Sti:	0,0525 ha	
Sø:	2.6395 ha	
Iøvrigt:	<u>11.8765 ha</u>	22.3543 ha

11. P. Kjær Andersen som ejer af matr.nr. 1a 13b Ramten: 7000 kr.
(Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	2.2590 ha	
Sti:	0.0130 ha	
Iøvrigt:	<u>0.9386 ha</u>	3.2106 ha

12. Erik Bech som ejer af matr.nr. 10k Ramten, 83 Ramten hede m.v.
9.200 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0.9460 ha	
Sti:	0,0250 ha	
Iøvrigt:	<u>0,2770 ha</u>	1.2480 ha

Af den samlede erstatning vedrører 1.200 kr. matr.nr. 83 Ramten hede. Dette beløb kan først udbetales, når ejeren har opnået tinglyst adkomst til det pågældende matr.nr.

Det bemærkes, at der ved erstatningsfastsættelsen er taget hensyn til, at der på tidspunktet for fredningssagens rejsning var mulighed for bebyggelse på den vestlige del af matr.nr.

10k.

13. Rasmus Bonde Hougaard og Steen Bonde Hougaard som ejere af matr.nr. 7k Ramten og 81 Ramten hede m.v.: 2.000 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0.2825 ha	
Sø:	<u>1.0170 ha</u>	1.2995 ha

14. Jørgen Pedersen som ejer af matr.nr. 7g Ramten by, 46f, 87 Ramten hede m.m.: 4.000 kr.

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	1.5400 ha	
Sti:	0,0390 ha	
Sø:	0.3460 ha	
Iøvrigt:	0,2326 ha	2.1576 ha

Det bemærkes, at det er oplyst, at arealerne 46f og 87 nu er afhændet, men at det ikke overfor nævnet er dokumenteret, at andre end den oprindelige ejer har krav på udbetaling af erstatningsbeløbet.

15. Ejvind Just som ejer af matr.nr. 7f Ramten: 500 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,1530 ha	
Sø:	<u>0,1150 ha</u>	0,2680 ha

16. August Bernhard Rasmussen som ejer af matr.nr. 5c Ramten, 80 Ramten hede m.m.: 6.000 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	2,1759 ha	
Sti:	0,0280 ha	
Sø:	<u>2,3400 ha</u>	4.5439 ha

17. Laurids Sørensen som ejer af matr.nr. 4r Ramten: 2.000 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,1968 ha	
Sti:	<u>0,0105 ha</u>	0.2073 ha

Der er ved erstatningsfastsættelsen taget hensyn til, at grunden i 1959 er erhvervet som byggegrund.

18. Vilhelm Kristian Svane som ejer af matr.nr. 4a Ramten, 78 Ramten hede m.m. 1,500 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,5900 ha	
Sø:	<u>0,4780 ha</u>	1,0680 ha

19. Frede Peder Johnsen som ejer af matr.nr. 2a Ramten, 37f, 48f 53c, 77 og 91 Ramten hede: 6.000 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	1.9718 ha	
Sti:	0,0590 ha	
Sø:	2,5370 ha	4.5678 ha

20. og 29 Ejnar Kaae Sørensen som ejer af matr.nr. 1o Ramten samt 68c, 70a, 72c Ramten hede m.m.: 1.200 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,3050 ha	
Sø:	<u>0,6570 ha</u>	0,9620 ha

21. Niels Kristian Hermansen som ejer af matr.nr. 1f Ramten, 67c Ramten hede: 1.500 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,4380 ha	
Sø:	0,7060 ha	1.1440 ha

22. Johannes Grauballe som ejer af matr.nr. 18a, 22, 45d, 52e
Ramten, 93 Ramten hede m.v.: 31.000 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	3.9150 ha	
Sti:	0,1458 ha	
Sø:	1.2265 ha	
Fredskov:	0,5240 ha	
Iøvrigt:	<u>6.3340 ha</u>	12.1453 ha

23. Vedrørende ejendommen matr.nr. 46b, 90, 92 Ramten hede m.v.
oprindeligt tilhørende Søren Peter Skiffard Petersen:

a. Johan Vahle som køber af matr.nr. 46b, 90 Ramten hede m.m.:
1.200 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,3995 ha	
Sti:	0,0105 ha	
Sø:	0,4041 ha	0,8141 ha

b. Carl Abraham som køber af matr.nr. 92 Ramten hede m.m.:
1.200 kr. (Forlig)

Det fredede areal er et søareal på 1.1570 ha.

24. Se under 7.

25. Thomas Lund som ejer af matr.nr. 37d, 53g, 86 Ramten hede m.m.:
2.000 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,8388 ha	
Sti:	0,0210 ha	
Sø:	0,3210 ha	
Iøvrigt:	<u>0,0175 ha</u>	1.1983 ha

26. Poul Christensen Thuun som ejer af matr.nr. 48c, 49c, 51d og
85 Ramten hede m.m.: 2.300 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,9073 ha	
Sti:	0,0270 ha	
Sø:	0,5200 ha	1.4543 ha

27. Carl Vestergaard Madsen som ejer af matr.nr. 45c, 50d, 51c, 52f, 84 Ramten hede m.m.: 2.200 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,7242 ha	
Sti:	0,0275 ha	
Sø:	0,6858 ha	1,4375 ha

28. Bent Kaag Olling som ejer af matr.nr. 82 Ramten hede m.m. 500 kr. (Forlig)

Det fredede areal er et søareal på 0,4100 ha.

29. Se under 20.

30. Frode Brøsted Rasmussen som ejer af matr.nr. 1k, 67d Ramten hede: 1.700 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,6930 ha	
Sø:	0,5030 ha	1.1960 ha

31. Gårdejer E. Fogeds arvinger: som ejere af matr.nr. 66 Ramten hede m.m.: 1.200 kr.

Det fredede areal er et søareal på 1.1032 ha.

Beløbet kan først udbetales, når der foreligger tinglyst adkomst til ejendommen.

32. I/S Ramten og Dystrup Søer ved Aug. Bernhard Rasmussen som ejere af matr.nr. 67a Ramten hede m.m.: 200 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,0255 ha	
Sø:	0,0745 ha	0,1000 ha

Erstatningen vil først kunne udbetales, når ejerne har tinglyst adkomst til ejendommen.

33. Søren Kroer som ejer af matr.nr. 55a, 55b, 55e, 56, 65 Ramten hede m.m.: 8.500 kr. (Forlig).

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	2.4396 ha	
Sø:	4.5509 ha	
Iøvrigt:	0,0350 ha	7.0255

34. Godsbesidder Harald Mark som ejer af matr.nr. 18c, 18e, 18g 60, 61, 62a 62b, Ramten hede m.m. 8.200 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

- Søbyggelinie: 3.6678 ha
 Sø: 2.5431 ha 6.2109 ha
 Af erstatningen vedrører et beløb af 100 kr. matr.nr. 60. Dette beløb vil først kunne udbetales, når ejeren har opnået tinglyst adkomst til det omhandlede matr.nr.
35. Anton Trier Sørensen som ejer af matr.nr. 57, 58 Ramten hede m.m. 20.000 kr. (Forlig)
 Det fredede areal omfatter:
 Søbyggelinie: 6.8643 ha
 Sø: 5.6250 ha
 Iøvrigt: 1.1090 ha 13.5983 ha
36. Niels Ove Bomholt som ejer af matr.nr. 55f Ramten hede m.m.: 1.700 kr. (Forlig)
 Det fredede areal omfatter:
 Søbyggelinie: 0,7430 ha
 Sø: 0,4270 ha 1.1700 ha
37. Fru Inge Frederiksen som ejer af matr.nr. 55d Ramten hede m.m.: 1.300 kr. (Forlig).
 Det fredede areal omfatter:
 Søbyggelinie: 0,1447 ha
 Sø: 0,9585 ha 1.1032 ha
38. E. Koustrup Nielsen som ejer af matr.nr. 55c Ramten hede m.m.: 2.000 kr. (Forlig).
 Det fredede areal omfatter:
 Søbyggelinie: 0,3040 ha
 Sø: 1,3509 ha 1,6549 ha
39. Carl Abraham som ejer af matr.nr. 49a, 50a, 51a Ramten hede m.m.: 2.600 kr. (Forlig).
 Det fredede areal omfatter:
 Søbyggelinie: 0,7975 ha
 Sti: 0,0425 ha
 Sø: 0,8640 ha 1,7040 ha
40. Søren Vahle som ejer af matr.nr. 36m Ramten hede m.m.: 4.900 kr. (Forlig).
 Det fredede areal omfatter:
 Søbyggelinie 0,5976 ha
 Sti: 0,0305 ha

Iøvrigt	<u>1.0000 ha</u>	1,6280 ha
41. Direktør G. Kaalund Jørgensen som ejer af matr.nr. 361 Ramten Hede m.m.: 49.000 kr. (Forlig)
- Det fredede areal omfatter:
Søbyggelinie:	1.7280 ha	
Fredskov:	6.5896 ha	
Iøvrigt:	12.3720 ha	20.6896 ha
- 42a Gårdejer Preben Høyer som ejer af matr.nr. 36g Ramten hede: 12.800 kr.
- Det bemærkes, at fredningen for det af den tidligere tinglyste deklaration omfattede areal af ejendommen, 3.1000 ha, er sket uden vederlag, og at den resterende del af det fredede areal omfatter 3.6240 ha, som i det hele er beliggende udenfor bygge-linier, sti, søareal eller fredskov.
- Det bemærkes endvidere, at gårdejer Høyer ifølge en for nævnet anmeldt transport, har givet transport på erstatningen til Nord-djurslands Grovvareforening, Glæsborg.
- Erstatningsbeløbet vil ikke kunne udbetales til transporthave-ren uden samtykke fra ejendommens tidligere ejer, fhv, gårdejer Knud Trier Lund.
- 42b. læge Mogens Stenfeldt Mathiasen som ejer af matr.nr. 36z: 0 kr. (Forlig).
43. Ingvar Ladefoged som ejer af matr.nr. 14b, 23 Ramten hede: 500 kr. (Forlig)
- Det fredede areal er et fredskovsareal på 0.9420 ha.
44. Hans Hansen og Annelise Hansen som ejere af matr.nr. 21 Ramten hede 12.400 kr. (Forlig)
- Det fredede areal omfatter 3.5040 ha, som i det hele er belig-gende udenfor byggelinier, sti, søareal eller fredskov.
45. Udgået.
46. - 48. I/S Ramten Skov v/P. Kjær Andersen som ejere af matr.nr. 19 og 20, Ramten Hede: 2.000 kr. (Forlig).
- Det fredede areal omfatter:
Søbyggelinie:	0,9100 ha
Sti:	0,0040 ha

Sø:	0,0060 ha	
Iøvrigt:	0,1710 ha	1.0910 ha

Det bemærkes, at erstatningen fordeler sig således:

Matr.nr. 19	600 kr.
Matr.nr. 20	1.400 kr.

49. Svend Aage Bjerre som ejer af matr.nr. 76a Ramten hede m.m.:
1.000 kr. (Forlig)

Det fredede areal omfatter:

Søbyggelinie:	0,1925 ha	
Sø:	<u>0,5960 ha</u>	0,7885 ha

De tilkendte erstatninger forrentes som nedenfor i konklusionen bestemt.

Der er ikke fra panthavere i ejendommene fremsat krav om, at erstatningerne udbetales til dem.

De ved fredningen skete indgreb skønnes iøvrigt ikke at medføre forringelse af de pågældendes pantesikkerhed, og de tilkendte erstatninger vil allerede derfor være at udbetale direkte til ejerne.

Under sagen har De jyske Landbo- og Husmandsforeningers rådgivende udvalg vedrørende ekspropriation m.v., som ved udvalgets konsulent har givet møde sammen med følgende lodsejere:

7 og 24) Aksel Clausen,

14) Jørgen Pedersen,

17) Laurits Sørensen og

44) Hans og Annelise Hansen

påstået sig tilkendt omkostninger i forbindelse med bistanden til de pågældende.

Nævnet har vedtaget at tilkende udvalget 75 kr. i sagsomkostninger for hver af de nævnte lodsejere eller ialt 300,- kr.

Disse beløb forrentes ikke.

Af de tilkendte erstatninger og omkostninger vil $\frac{3}{4}$ være at udrede af statskassen, medens resten $\frac{1}{4}$ udredes af Randers Amtsfond og de i Randers Amtsrådskreds beliggende købstads-kommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Kendelsen vil i medfør af § 19, stk. 3, i den tidligere naturfredningslov være at forelægge for overfredningsnævnet, men

denne forelæggelse medfører ikke nogen ankebehandling.

Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget kendelsen ændret,
må dette ske ved anke til overfredningsnævnet, Nyropsgade 22, 1602
København V.

Ankefristen er 4 uger fra forkyndelsen af kendelsen.

T h i b e s t e m m e s :

De fornævnte arealer af nedennævnte ejendomme af Ørum sogn, således som de fremgår af vedhæftede kort, fredes som ovenfor bestemt.

I erstatning udbetales:

lb.nr.	Matr.nr. og ejerslav:	Ejer:	Erstatning:
1.	<u>1b</u> <u>2b</u> Dystrup <u>18d</u> <u>59</u> Ramten Hede m.v.	Gårdejer Alfred Frandsen Dystrup	30.000 kr.
2.	<u>4a</u> Ulstrup	Gårdejer Holger Friis, Dystrup	33,500 kr.
3.	<u>3c</u> Ulstrup	Gårdejer Frode Laursen Ulstrup	4,500 kr.
4.	Udgået		
5.	<u>2a</u> Ulstrup	Gårdejer Kjeld Brokholm Lund og Minna Elisabeth Lund, Ulstrup	27,000 kr.
6.	<u>1c</u> Ulstrup, <u>7a</u> <u>18b</u> , <u>18f</u> <u>63</u> , <u>64b</u> Ram- ten hede m.m.	Fru Esther Andreassen, Lyngby v/lrs. Lars Peder- sen, Grenaa	24,500 kr.
7. og 24.	<u>a.</u> <u>47d</u> , <u>54b</u> <u>64a</u> , <u>88</u> , <u>89</u> Ramten hede m.m.	Gårdejer Aksel Clausen, Ramten	14.500 kr.
	<u>b.</u> <u>1h</u> Ulstrup	samme	500 kr.
8.	<u>1d</u> Ulstrup	Gårdejer Erhardt Millgaard Hansen, Ulstrup Vestergaard pr. Stenvad	4.000 kr.
9.	<u>1h</u> <u>18b</u> <u>24</u> Ramten, <u>68a</u> <u>68b</u> Ramten He- de m.m.	Metha Grouleff, Robert Grou- leff og Sejr Grouleff,	6.000 kr.
10.	<u>1e</u> , <u>1g</u> , <u>1i</u> , <u>13d</u> <u>13e</u> , <u>23</u> Ramten <u>67b</u> , <u>67e</u> , <u>67f</u> <u>72a</u> Ramten hede	Gårdejer Hans Friis Christen- sen, Ramten	56.000 kr.

11.	1a 13b Ramten	Gårdejer Peder Kjær Andersen	7.000 kr.
12.	a. 10k Ramten b. 83 Ramten Hede m.m.	Erik Bech, Ramten samme	8.000 kr. 1,200 kr.
13.	7l Ramten, 81 Ramten hede m.m.	Gårdejerne Rasmus Bonde Hougaard og Steen Bonde Hougaard, Ramten	2.000 kr.
14.	7g Ramten, 46f 87 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Jørgen Pedersen, Ramten	4.000 kr.
15.	7f Ramten	Ejvind Just, Ramten	500 kr.
16.	5c Ramten, 8o Ramten Hede m.m.	Gårdejer August Bernhard Rasmussen, Ramten	6.000 kr.
17.	4r Ramten	Laurits Sørensen, Ramten	2.000 kr.
18.	4a Ramten, 78 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Vilhelm Kristian Svane, Ramten	1.500 kr.
19.	2a Ramten 37f 48f 53c 77, 91 Ramten Hede	Gårdejer Frede Peder Johnsen Ramten	6.000 kr.
20. & 29.	1o Ramten, 68c 70a, 72c Ramten Hede m.m.	Ejner Kaae Sørensen, Ramten	1.200 kr.
21.	1f Ramten, 67c Ramten Hede	Niels Kristian Hermansen Hostrupvej 2o, København V	1.500 kr.
22.	18a, 22, 45d 52e Ramten, 93 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Johannes Grauballe, Ramten hede	31.000 kr.
23.	a. 46b 9o Ramten Hede m.v. b. 92 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Johan Vahle, Ramten Gårdejer Carl Abraham, Ramten Hede	1.200 kr. 1.200 kr.
24.	Se under 7		
25.	37d, 53g 86 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Thomas Lund, Ramten Hede	2.000 kr.
26.	48c, 49c, 51d, 85 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Poul Christensen Thuun, Ramten	2.300 kr.
27.	45c, 50d, 51c 52f, 84 Ramten Hede m.m.	Gårdejer Carl Vestergaard Madsen, Ramten	2.200 kr.
28.	82 Ramten Hede m.m.	Bent Kaag Olling, Ramten	500 kr.

29.	Se under 20		
30.	<u>1k</u> Ramten <u>67d</u> Ramten Hede	Gårdejer Frode Brøsted Ras- mussen, Ramten Hede	1.700 kr.
31.	<u>66</u> Ramten Hede m.m.	N. Fogeds arvinger	1.200 kr.
32.	<u>67a</u> Ramten Hede m.m.	I/S Ramten og Dystrup søer Ramten	200 kr.
33.	<u>55a</u> , <u>55b</u> , <u>55e</u> <u>56</u> , <u>65</u> Ram- ten hede m.m.	Gårdejer Søren Kroer, Ramten	8.500 kr.
34.	<u>a.</u> <u>18c</u> , <u>18e</u> <u>18g</u> , <u>61</u> , <u>62a</u> <u>62b</u> Ramten Hede m.m. <u>b.</u> <u>60</u> Ramten Hede m.m.	Godsbesidder Harald Mark, Kollerup Hovedgaard, Hadsten Samme	8,100 kr. 100 kr
35.	<u>57</u> , <u>58</u> Ram- ten Hede m.m.	Gårdejer Anton Trier Sørensen, Dystrup	20.000 kr.
36.	<u>55f</u> Ramten Hede	Husmand Niels Ove Bomholt, Ramten	1.700 kr.
37.	<u>55d</u> Ramten Hede	Fru Inge Frederiksen, "Strømlund", Ramten Hede	1.300 kr.
38.	<u>55c</u> Ramten Hede	Eli Koustrup Nielsen, Bymose- vej 19, Aarhus V	2.000 kr.
39.	<u>49a</u> , <u>50a</u> , <u>51a</u> Ramten Hede	Gårdejer Carl Abraham, Ramten Hede	2,600 kr
40.	<u>36m</u> Ramten Hede	Gårdejer Søren Vahle, Basland pr. Ramten	4.900 kr.
41.	<u>36l</u> Ramten Hede	Direktør G. Kaalund Jørgensen, Plantagevej 1, Asserbo	49.000 kr.
42.	<u>a.</u> <u>36g</u> Ram- ten Hede <u>b.</u> <u>36z</u> Ram- ten hede	Gårdejer Preben Høyer, Ramten Hede v/transporthaveren Nord- djurslands Grovwareforening, Glæsborg Læge M. Stenfeldt Mathiasen, Hjørring	12.800 kr. 0 kr.
43.	<u>14b</u> , <u>23</u> Ram- ten hede	Gårdejer Ingvar Ladefoged, Ramten hede	500 kr.
44.	<u>21</u> Ramten Hede	Gårdejer Hans Hansen og fru Anne- lise Hansen, "Sommerlyst" pr. Stenvad	12.400 kr.
45.	Udgået.		
46.-48.	<u>19</u> , <u>20</u> Ramten Hede	I/S Ramten Skov v/Peder Kjær Andersen, Ramten	2.000 kr.
49.	<u>76a</u> Ram- ten Hede m.m.	Gårdejer Svend Aage Bjerre Ramten	1.000 kr.

Erstatningen til følgende lodsejere:

- 7b. Gårdejer Aksel Clausen, 500 kr.
 12b. Erik Bech, 1.200 kr.,
 31. N. Fogeds Arvinger, 1.200 kr.,
 32. I/S Ramten og Dystrup Søer, 200 kr. og
 43b. Godsbesidder Harald Mark, 100 kr.

vil først kunne udbetales, når de pågældende lodsejere opnår tinglyst adkomst til de respektive matr.nr.e.

Erstatningen til 9. Metha, Robert og Sejr Grouleff kan først udbetales, når Metha Grouleff får tinglyst adkomst til anpart i ejendommen.

Erstatningen til 42a. gårdejer Preben Høyer ved transport-haveren Norddjurslands Grovvareforening, 12.800 kr. vil ikke kunne udbetales, forinden der foreligger samtykke hertil fra ejendommens tidligere ejer Knud Trier Lund.

Erstatningerne forrentes med en årlig rente, der er 1 % højere end den af Nationalbanken på tidspunktet for kendelsens afsigelse fastsatte diskonto. Forrentningen sker fra kendelsens dato at regne.

Der tillægges derhos De Jydske Landbo- og Husmandsforeningers rådgivende Udvalg vedrørende ekspropriation m.v. for bistand ydet nedennævnte lodsejere:

1b.nr. 7 og 24:	Gårdejer Aksel Clausen:	75,- kr.
1b.nr. 14:	Gårdejer Jørgen Pedersen:	75,- kr.
1b.nr. 17:	Laurits Sørensen:	75,- kr.
1b.nr. 44:	Gårdejer Hans Hansen og Annelise Hansen:	75,- kr.

Erstatningerne med renter og de tilkendte advokatomkostninger udredes af Statskassen med $\frac{3}{4}$ og af Randers Amtsfond og de i Randers Amtsrådsreds beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling med $\frac{1}{4}$.

Johs.Jørgensen.

Niels M.Nielsen.

Hallenberg.

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i henhold til § 19, stk. 3, i bekendtgørelse af lov om naturfredning af 16. juni 1961 og er tillige indanket af 4 grundejere med påstand særlig om højere erstatninger (lb. nr. 2, 9, 14 og 42 a).

Overfredningsnævnet har den 23.9.1970 foretaget besigtigelse i sagen og herunder forhandlet med grundejerne og disses repræsentanter samt med repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, Nørre Djurs kommune, fredningsplanudvalget for Århus amt, Nationalmuseet, hjemmeværnet, Randers, og Forsvarets bygningstjeneste, nordjyske bygningsdistrikt samt fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds.

Overfredningsnævnet har herefter besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse med følgende ændringer og tilføjelser:

I. Fredningens omfang.

Den ved kendelsen fastlagte fredningsgrænse følges, bortset fra, at grænsen over matr. nr. 7 g, Ramten hede og matr. nr. 36 g, sammesteds, ændres således, at bygningerne på de nævnte ejendomme udgår af fredningen.

II. Fredningens indhold.

a. Kendelsens generelle fredningsbestemmelser:

Til fredningsservitutens pkt. 8 (kendelsen side 12) føjes bestemmelse om, at fredningen ikke skal være til hinder for anlæg af parkeringspladser og opsætning af skilte m.v. i forbindelse med det under pkt. 13 omtalte stianlæg.

I pkt. 12 (kendelsen side 12) udgår de fire sidste linier (d.v.s. sidste punktum).

b. Kendelsens specielle fredningsbestemmelser.

Ad lb.nr. 41. matr. nr. 36 1, Ramten hede (kendelsen side 13). Bestemmelsen udgår og erstattes med følgende:

"Fredningen skal ikke være til hinder for, at den på ejen-

dommen etablerede skydebane bibeholdes uden tidsbegrænsning".

III. Erstatninger.

Overfredningsnævnet har fundet det af fredningsnævnet anvendte erstatningsniveau for højt for de større ejendomme og derfor for deres vedkommende fremsat tilbud om betydeligt lavere erstatningsbeløb også for dem, der ikke har anket.

De fremsatte tilbud er accepteret af 11 ejere, medens 10 har ønsket erstatningsspørgsmålet afgjort ved taksation.

Taksationskommissionen har herefter ved en den 14.4.1971 afholdt taksationsforretning fastsat erstatningerne til de i fredningsnævnets kendelse under lb.nr. 2, 5, 7 og 24, 9, 10, 33, 34, 35, 40 samt 42 a angivne ejere, som anført i nedennævnte konklusion.

Det fremgår af taksationskommissionens kendelse, at kommissionen i alt væsentligt har kunne tiltræde det af Overfredningsnævnet anvendte erstatningsniveau, svarende til ca. 500 kr. pr. ha for søarealer, ca. 1.000 kr. pr. ha for søbyggeliniearealer m.v., ca. 1 kr. pr m² for stiarealer og ca. 2.000 kr. pr. ha for øvrige arealer.

IV. Følgende matrikulære ændringer i forhold til nævnskendelsen er taget i betragtning ved Overfredningsnævnets kendelse:

Lb.nr. 14. Matr. nr. 7 g, Ramten by og matr. nr. 46 f, 87, Ramten hede.

I henhold til landbrugsministeriets approbationsskrivelse af 25.2.1969 er godkendt udstykning, hvorved et areal af den pågældende ejendom fraskilles og deles som matr. nr. 46 f og 87 a, tilhørende læge M. Stenfeldt Mathiasen, og matr. nr. 46 g og 87 b, tilhørende direktør Preben Nørgaard. Delingen er vist på det nærværende kendelse vedhæftede kort.

Erstatninger for de frastykkede parceller tilkommer efter aftale med sælgeren, gårdejer Jørgen Pedersen, de nuværende ejere af parcellerne.

V. Ejerskifter.

Lb.nr. 1 jfr. lb.nr. 46-48. Landmand Alfred Frandsen, Dystrup, (lb. nr. 1) er ved upåanket dom anerkendt som ejer af ejendommen matr. nr. 19, Ramten hede, Ørum sogn, jfr. lb.nr. 46-48, hvorfor erstatningen for nævnte ejendom 1.400 kr. er indbetalt fornævnte grundejer (lb.nr. 1).

Lb.nr. 15. Matr. nr. 7 f er ved skøde, tinglyst den 21.3.1970 afhændet af gårdejer Ejvind Just til fru Bodil Hansen, Skibby. Skødet indeholder bestemmelse om, at fredningserstatningen skal tilfalde sælgerens hustru, fru Kirsten Just.

Lb.nr. 34. Ejendommen er ved skøde, tinglyst den 14.1.1971, afhændet af godsbesidder Harald Mark til godsejer, major N.Aa. Selchau-Mark, Kollerup Hovedgaard. Ifølge skødet skal fredningserstatningen tilfalde sælgeren. Godsbesidder Harald Mark afgik ved døden den 18.1.1971, hvorefter tilladelse til hensiddens i uskiftet bo er meddelt ægtefællen fru Gerda Selchau-Mark, hvem erstatningen herefter tilkommer.

Et kort nr. RA 140 udvisende grænserne for det fredede område, ialt ca. 190 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for den tidligere Randers amtsråds-kreds den 16.3.1970 afsagte kendelse om fredning af Ramten og Dystrup søer med omliggende arealer stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer:

I erstatning tillægges:

Lb.nr.	Navn og adresse:	Beløb i kr.
1.	Gårdejer Alfred Frandsen, Dystrup.	21.400 kr.
2.	Gårdejer Holger Friis, Dystrup	20.000 "
3.	Gårdejer Frode Laursen, Ulstrup.	4.500 "
5.	Gårdejer Kjeld Brokholm Lund og Minna Elisabeth Lund, Ulstrup.	16.500 "
6.	Fru Esther Andreassen, Lyngby v/lrs. Lars Pe- dersen, Grenå.	15.000 "
7 og 24.	Gårdejer Aksel Clausen, Ramten, do. do. do.	9.000 " 500 "
8.	Gårdejer Erhardt Millgaard Hansen, Ulstrup Vestergaard pr. Stenvad.	4.000 "
9.	Metha Grouleff, Robert Grouleff og Sejr Grouleff	5.000 "
10.	Gårdejer Hans Friis Christensen, Ramten.	35.000 "
11.	Gårdejer Peder Kjær Andersen.	5.500 "
12.	Erik Bech, Ramten. do. do.	5.000 " 600 "
13.	Gårdejerne Rasmus Bonde Hougaard og Steen Bonde Hougaard, Ramten.	2.000 "
14 a.	Gårdejer Jørgen Pedersen, Ramten.	1.000 "
14.b.	Læge M. Stenfeldt Mathiasen, Århus.	600 "
14 c.	Direktør Preben Nørgaard, Fjellerup Strand.	700 "
15.	Fru Kirsten Just, Ramten.	500 "
16.	Gårdejer August Bernhard Rasmussen, Ramten.	4.500 "

Lb.nr.	Navn og adresse.	Beløb i kr.
17.	Laurits Sørensen, Ramten.	2.000 kr.
18.	Gårdejer Vilhelm Kristian Svane, Ramten.	1.500 "
19.	Gårdejer Frede Johnsen, Ramten.	5.000 "
20 og 29.	Ejner Kaae Sørensen, Ramten.	1.500 "
21.	Niels Kristian Hermansen, Hostrupvej 20, København V.	1.500 "
22.	Gårdejer Johannes Grauballe Ramten hede.	21.000 "
23 <u>a</u> .	Gårdejer Johan Vahle Ramten.	1.200 "
23b og 39	Gårdejer Carl Abraham, Ramten Hede.	3.800 "
25.	Gårdejer Thomas Lund, Ramten Hede.	2.000 "
26.	Gårdejer Poul Christensen Thuun, Ramten.	2.300 "
27.	Gårdejer Carl Vestergaard Madsen, Ramten.	2.200 "
28.	Bent Kaag Olling, Ramten.	500 "
30.	Gårdejer Frode Brøsted Rasmussen, Ramten Hede.	1.700 "
31.	N. Fogeds arvinger	1.200 "
32.	I/S Ramten og Dystrup søer, Ramten.	200 "
33.	Gårdejer Søren Kroer Ramten.	6.000 "
34 a og b.	Fru Gerda Selchau-Mark, Kollerup Hovedgaard. Hadsten.	6.000 "
35.	Gårdejer Anton Trier Sø- rensen, Dystrup.	14.000 "

FREDNINGSNÆVNET>

Ved skrivelse af 16. december 1966 anmodede Danmarks Naturfredningsforening fredningsnævnet for Randers amt om at rejse fredningssag for Ramten og Dystrup Søer med tilstødende arealer, som vist på et af foreningen til nævnet fremsendt kort.

Det hedder i foreningens skrivelse bl.a.:

"Dette område, der henligger i en meget smuk og uberørt tilstand, er et i geologisk henseende særdeles veludviklet og særpræget dødislandskab, hvor de to søbassiner viser placeringen af de begravede ismasser, medens isformationens side afspejles i de stejle skrænter mod vest og nordøst. Dødislandskabet er et vigtigt led i det morfologiske landskabsbillede fra sidste istid, som kan følges videre mod nordøst og sydvest i Nimtofte ådalen.

Til søerne og engstrækningerne knytter der sig væsentlige ornitologiske interesser, og området kan betegnes som den fuglerigeste lokalitet på Djursland. Foruden en række mere almindelige arter, skal nævnes sjældne arter som gråstrubet lappedykker, stor lappedykker og taffeland. Det skal endvidere anføres, at der i den på østsiden af Ramten sø beliggende huldremose er gjort værdifulde jernalderfund.

Også i rekreativ henseende er området af betydelig interesse, og det er i det hele Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at området opfylder betingelserne i naturfredningslovens § 1 for at kunne sikres ved en fredning.

Der nedlægges følgende fredningspåstand:

Bebyggelse skal ikke være tilladt. Opstilling af boder, skure, master eller andre skæmmende indretninger må ikke finde sted.

Arealerne må ikke benyttes til campingpladser.

Der må ikke etableres bilophugningspladser, og arealerne må ikke benyttes til lossepladser eller på anden måde til henkastning af affald.

Der må ikke foretages afdræning eller på anden måde ændres i søernes og engstrækningernes nuværende tilstand.

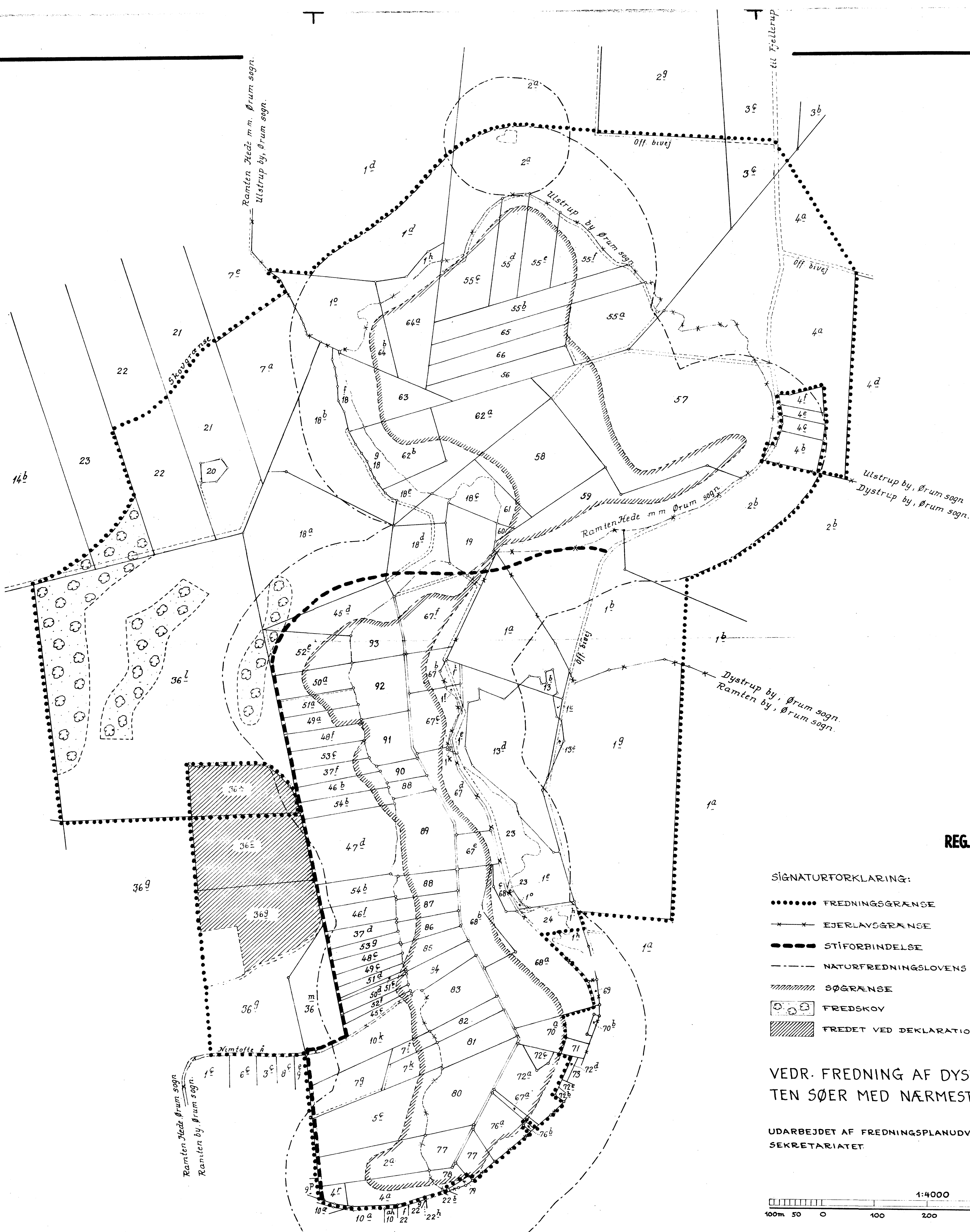
Udledning af spildevand til søerne må ikke finde sted.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

Nye veje må ikke etableres.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes med løv- eller nåletræer. Selvsåede træer kan fjernes på de påtaleberettigedes foranledning.

citert i Ofn kendelse af 1/2-1971

REG. NR. 05340.000

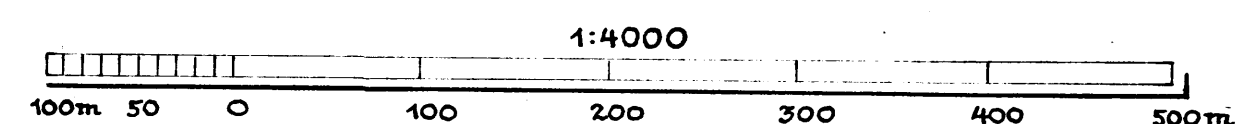
SIGNATURFORKLARING:

- FREDNINGSGRÆNSE
- *— EJERSLAGSGRÆNSE
- STIFORBINDELSE
- NATURFREDNINGSLØVENS BYGGELINIER
- ~~~~~ SØGRÆNSE
- ☼☼☼ FREDSKOV
- ▨ FREDET VED DEKLARATION

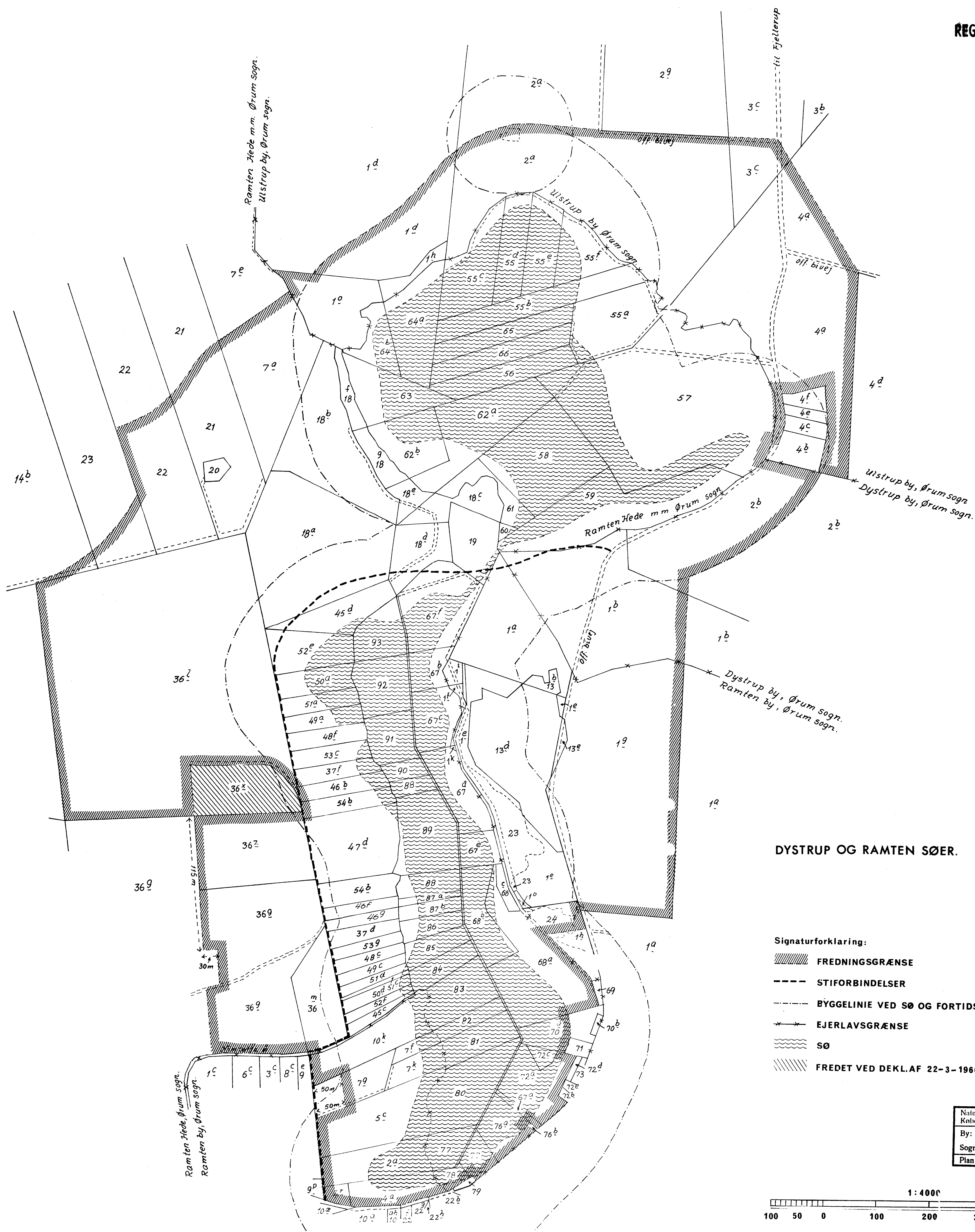
VEDR. FREDNING AF DYSTRUP OG RAMTEN SØER MED NÆRMESTE OMGIVELSER.

UDARBEJDET AF FREDNINGSPLANUDVALGET FOR RANDERS AMT
SEKRETARIATET.

E. Mikkelsen.

KORT>

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Nordlige Fredningskreds

Mottaget i Fredningsstyrelsen

30 OKT. 1986

REG. NR.

5340

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 28. oktober 1986.

HE/eml. FS. 103/86

Hr. murermester Bent Klausen,

Kratbakken 10,

8586 Ørum.

Til fredningsregisteret
til orientering

3/11-86
Pwv

Det er overfor fredningsnævnet oplyst, at De på Deres ejendom matr.nr. 72 a Ramten by, Ørum, har placeret udendørs oplag, hvilket er i strid med overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 om frednings af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer.

Under et møde med Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, har De søgt om tilladelse til genopførelse af et halvt tag ved sydsiden af huset, således at der under halvtaget kunne placeres materialer, stilladser m.v., som ikke kunne anbringes i lagerbygningen.

Amtsfredningskontoret kan efter omstændighederne anbefale det ansøgte.)

I den anledning skal fredningsnævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 meddele principiel tilladelse til opførelse af et halvt tag på betingelse af, at tegninger, visende placeringen og udseendet af halvtaget, forelægges nævnet til godkendelse, inden opførelsen påbegyndes.

Nævnet skal samtidig meddelē, at udendørs oplæg herefter kun må finde sted under dette halvtag.

Nævnet skal endvidere meddele, at udendørs oplæg i øvrigt - uanset om halvtaget opføres eller ej - skal være fjernet senest

sen 31. december 1986.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

H. Esdahl, fg.

KOPI sendt til:

- X 1. Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 Kbh. K.
- 2. Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C. J.nr. 8-70-52-1-725-1-86.
- 3. Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 1, Højbjerg.
- 4. Nørre Djurs kommune, Glesborg Bygade 1, 8585 Glesborg. J.nr. 71-7-1.
- 5. "Vurderingsrådet" i Nørre Djurs kommune.
- 6. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
- 7. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/ hr. lektor Carsten Pedersen, Nygårdsvej 8, Lyngby, 8570 Trustrup.
- 8. Hr. elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, Randers.
- 9. Hr. hofjægermester Niels Iuel, Meilgårdsvej 5, 8585 Glesborg.

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 2. januar 1992

BJ/eml. FS. 102/91

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 3 JAN. 1992

Århus amt,
Landskabskontoret,
Lyseng allé 1,
8270 Højbjerg.

J.nr. 8-70-21-4-725-5-91.

I en til nævnet indsendt skrivelse af 9. juli 1991 har Århus amt, Landskabskontoret, ansøgt om dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer til opstilling af et fugletårn ved Dystrup Søes vestbred på ejendommen matr.nr. 18 b Dystrup by, Ørum.

Om det omhandlede fugletårn er det i ansøgningen nærmere oplyst:

"Tårnets placering og udførelse:

Tårnet er planlagt placeret på en skovklædt skråning vest for privat grusvej som anført på vedlagte luftfotografi og kort.

Grundet det valgte steds højde over søens niveau kan tårnet reduceres til en 4 x 4 m stor udsigtsplatform mindre end 2 m over jorden. Af hensyn til informationsplanchernes beskyttelse imod vind og vejr må platformen overdækkes med tag (næsten fladt).

Publikums adgang fra vejen og op til platformen sker ved trappe-trin i skrænten.

Den valgte placering medfører, at tårnet landskabeligt vil ligge sløret i en egeplantning og den bagved liggende højere nåletræsbevoksning. På søsiden af vejen må der af hensyn til udsynet

- Ad S 01211/12-0047

ryddes/stynes i den selvsåede strimmel ask og røn under opvækst i vejkannten.

For tårnets etablering gælder i øvrigt:

- at tårnet udføres i træ og holdes i grønne jordfarver med mørkt tag,
- at der ikke for bilister bliver skiltet specielt for tårnet ude ved Huldremosevej, idet der parkeringsmæssigt kun forefindes en mindre vigeplads ude ved Huldremosevej. Placeringen vil ved tilføjelse på kortbordene i området og i foldere fremgå som en afstikker fra den eksisterende vandresti i fredningen."

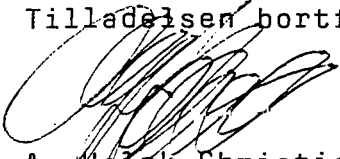
Således foranlediget skal man meddele, at nævnet imødekommer det ansøgte på de i ansøgningen nævnte vilkår, herunder at Landskabskontoret drager omsorg for, at beplantningen i videst muligt omfang slører tårnet for indsigt.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 34 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holck-Christiansen
formand.

B. Bjørnskov Jensen
sekretær.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

RETEN I RANDERS, SANDGADE 12
8900 Randers- tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

21/12-98

Ramten Borgerforening
v/Per Lund
Vesterled 10
8586 Ørum Djurs

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
23 DEC. 1998

REG. NR. 5340.00

Vedr. j.nr. 101/98 - tilladelse til opstilling af bænke ved Ramten Sø.

Den 11. november 1998 fremsendte Århus Amt en fra Borgerforeningen modtaget ansøgning om tilladelse til opstilling af hvilebænke tre steder ved Ramten Sø.

Arealerne, hvor bænke ønskes opstillet, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 vedrørende fredning af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer.

Århus Amt har ved fremsendelsen anbefalet, at Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til opsætning af hvilebænke tre steder, som angivet på det fremsendte kort.

KLAGEVEJLEDNING:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

ad SW 1996-1211/12-0001
41

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

RETEN I RANDERS, SANDGADE 12
8900 Randers- tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

21/12-98

Ramten Borgerforening
v/Per Lund
Vesterled 10
8586 Ørum Djurs

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
23 DEC. 1998

REG. NR. 5340.00

Vedr. j.nr. 101/98 - tilladelse til opstilling af bænke ved Ramten Sø.

Den 11. november 1998 fremsendte Århus Amt en fra Borgerforeningen modtaget ansøgning om tilladelse til opstilling af hvilebænke tre steder ved Ramten Sø.

Arealerne, hvor bænke ønskes opstillet, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 vedrørende fredning af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer.

Århus Amt har ved fremsendelsen anbefalet, at Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til opsætning af hvilebænke tre steder, som angivet på det fremsendte kort.

KLAGEVEJLEDNING:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

ad SW 1996-1211/12-0001
41

REG. NR. 5340.00Hedeselskabet
Vesterskovgårdsvej 8
8540 MørkeÅbningstid: 09-15, fred. 08-14.
Gennemvalg: tlf. 8642 7688 + lokalnr. 250Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

29 DEC. 1999

Den 28. december 1999

Vedr. j.nr. 114/99 - plantning af læhegn på matr.nr. 1 b Dystrup by, Ørum, beliggende Huldremosevej 46, 8586 Ørum Djurs, tilhørende H.J. Frandsen.

Den 8. november 1999 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning, hvor De for ejeren af ovennævnte ejendom søger om tilladelse til plantning af et læhegn på østsiden af Huldremosevej, nord for Ramten.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 vedrørende fredning af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer.

Nævnet foretog besigtigelse den 24. november 1999.

Der søges om tilladelse til at plante et 6-rækket læhegn, bestående af rødél, tjørn, eg, syren, fjeldribs, lind m.m. Mod syd afgrænses læhegnet af ejendommens skel. Hedeselskabet anførte ved besigtigelsen, at læhegnet trækkes væk fra vejen, hvorfor det ikke vil forstyrre udsigten fra vejen ud over Huldremosen.

Århus Amt har herefter ikke haft indsigelser mod det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da det må antages, at læhegnet ved den påtænkte placering ikke vil forstyrrer udsigten fra vejen ud over Huldremosen, meddeler nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

ad SW 1996-1211/12-0001
70

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr.8-70-51-8-725-3-99)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Erik Kastberg, Lunkærvej 6, Gjerrild, 8500 Grenå

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Erling Nitschke, Villersøvej 25, Villersø, 8500 Grenå

Nørre Djurs Kommune, Glesborg Bygade 1, 8500 Glesborg

H.J.Frandsen, Huldremosevej 46, 8586 Ørum Djurs

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
26 JULI 2000

25/07-00

Århus Amt, Natur og Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

Vedr. j.nr. 57/2000 -midlertidig opsætning af bure i Ramten Sø - Amtets j.nr. 8-70-51-8-725-1-00)

Den 26. maj 2000 har afdelingen fremsendt en fra afdelingen for søer modtaget ansøgning om tilladelse til at opsætte 2 bure i Ramten Sø.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 vedrørende fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer.

Burene skal anvendes i forbindelse med et forsøg på at reetablere en bestand af undervandsplanter i søen. I de sidste 3 - 4 år er der brugt ressourcer på at skabe balance i søen, bl.a. ved at fiske skidtfisk op. Undervandsplanterne skulle herefter være kommet af sig selv, men det har vist sig ikke at være tilfældet. Der er tvivl om, hvorvidt det skyldes, at fuglene holder undervandsplanterne nede, eller om det skyldes helt andre forhold. Derfor ønskes det nu forsøgt, om undervandsplanterne vil etablere sig, hvis fuglene holdes væk. Burene har en størrelse af 5 x 15 meter, og rager 0,5 meter over vandoverfladen. Forsøget er påtænkt at vare 3 år, og burene vil blive stående i alle 3 år.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om en midlertidig opsætning af burene i søen, og da disse opsættes i et forsøg på at genetablere tilstanden i søen, som den tidligere har været, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

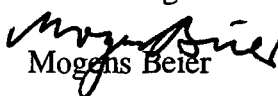
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Afdelingen for søer (j.nr. 8-75-13-6c-1-00)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Erik Kastberg, Lunkærvej 6, 8500 Grenå

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Erling Nitschke, Villersøvej 25, Villersø, 8500 Grenå

Nørre Djurs Kommune, Glesborg Bygade 1, 8585 Glesborg

Frøde Brøste Rasmussen, Ramten Hedevej 27, 8586 Ørum Djurs

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

SCANNET

REG. NR. 5340.00

Stenvad Mosebrugscenter
att. Holger Lauridsen
Stendyssevej 14, Stenvad
8586 Ørum Djurs

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 21-65-95-09

Lug

13. august 2004

Vedrørende journal nr. 88/04 – ansøgning om tilladelse til opstilling af mobil naturskole ved Ramten Sø på ejendommen 18 a m.fl. Ramten Hede, øst for ejendommen med adressen Hovlinen 5, Ørum Djurs.

Fredningsnævnet har den 23. juni 2004 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning om tilladelse til at opstille en mobil naturskole periodisk ved Ramten Sø på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 – Ramten og Dystrup sær-fredningen.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 29. juli 2004.

Det er oplyst, at den mobile naturskole har hjemme på Stenvad Mosebrugscenter i Stenvad.

Formålet med opstillingen ved Ramten Sø er, at skoleklasser fra Nørre Djurs Kommunes skoler kan opleve den natur og de naturfænomener, der indgår i deres natur- og miljøundervisning.

Naturskolen består af en letvogn og 5 telte. Letvognen er en almindelig skurvogn beklædt med grøn film. Der er tale om periodisk opstilling af ca. 1 døgn varighed, 4 gange i løbet af foråret og 4 gange i løbet af efteråret hvert år.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte, eventuelt for en midlertidig periode, således at man kan vurdere, om brugen af området giver problemer.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Under hensyn til, at der er tale om meget kortvarig opstilling af ca. 1 døgn varighed 8 gange om året, og under hensyn til, at offentligheden i forvejen har adgang til området, finder Fredningsnævnet, at placeringen af naturskolen midlertidigt i området ikke strider mod fredningens formål.

Nævnet meddeler herefter dispensation til det ansøgte, jf.

Naturskolelovens § 50, stk. 1, foreløbig for en periode på 3 år og på

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001-1211/12-0001

Akt. nr. 79

Bil.

vilkår, at opstillingen sker så lavt som muligt i terrænet, op mod beplantningen i den nordøstlige del af matr. nr. 18 a Ramten Hede, Ørum.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-725-2-04)

Helge og Annie Sørensen, Stendyssevej 58, Stenvad, 8586 Ørum Djurs
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen samt Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Birthe Svendsen,
Hestehavevej 16, Gjerrild, 8500 Grenaa
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Poul Erik Simonsen
Egtvedvej 1
6000 Kolding

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 28. juni 2011.

Vedr.: journal nr. 8901-01.2011.18, Ansøgning om lovliggørende dispensation fra fredningen af Ramten og Dystrup søer til at beholde større udhusbygning på ejendommen Huldremosevej 55, 8586 Ørum.

Norrdjurs Kommune har den 17. februar 2011 indsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:
Ansøgning om lovliggørende dispensation fra fredningen af Ramten og Dystrup søer til at beholde større udhusbygning

Norrdjurs Kommune har fra Poul-Erik Omme Simonsen modtaget en ansøgning om at opføre en større udhusbygning på ejendommen matr. nr. 4a Ulstrup By, Ørum, med adressen Huldremosevej 55, 8586 Ørum. Ejendommen ejes af selskabet Global Property Invest SA, v/ Flemming Griis Petersen, Skt. Pauls Kirkeplads 9, 2 th., 8000 Århus C.

Ejendommen ligger inden for fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Ansøgning

Der ansøges om opførelse af en 237 m² stor bygning, der, ifølge det oplyste, skal anvendes til udhusbygning og lignende. Der er, ifølge det oplyste, ingen planer om at anvende bygningen i erhvervsøjemed.

Bygningen opføres på et eksisterende fundament fra en tidligere ko- og svinestald, der nu er nedrevet. Der er således tale om genopførelse/renovering af en tidligere driftsbygning.

Ejendommens ejer har påbegyndt opførelsen af det nye byggeri. Sagen drejer sig således om en ansøgning om lovliggørende dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Bygningen opføres, ifølge det oplyste, i stålplader. Bygningens ydervægge i hvid og taget i ikke-reflekterende antracitgrå. Der vil på bygningens nordside blive isat to dobbeltdøre samt en række mindre vinduer. På bygningen sydside (orienteret mod søerne) vil der ikke blive isat hverken døre eller vinduer.

Ansøgningsmateriale, herunder produktinformationer vedr. de anvendte materialer, vedlægges til orientering.

Fredningen

Af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 fremgår, at arealerne inden for fredningen så vidt muligt skal bevares i deres nuværende tilstand, jf. kendelsens pkt. 1.

Kendelsen har følgende ordlyd vedr. byggeri, jf. kendelsens pkt. 6:

"Bebyggelse skal ikke være tilladt. Dog skal landbrugsmæssigt nødvendige nybygninger og landbrugsmæssigt nødvendige ombygninger af eksisterende landbrugsejendomme være tilladt, men på vilkår, at sådan bebyggelse sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger".

Da ejendommen ikke længere er en landbrugsejendom og da bygningen ikke længere skal anvendes til landbrugsformål, er det kommunens vurdering, at der ikke er tale om en landbrugsmæssigt nødvendig nybygning og/eller ombygning.

Da det ansøgte således ikke ses at kunne omfattes af fredningens undtagelsesbestemmelse vedr. landbrugsmæssigt nødvendigt byggeri, er det kommunens vurdering, at genopførelsen af bygningen kræver dispensation fra fredningen.

Kommunens bemærkninger

Den ansøgte bygning opføres på fundamentet fra den tidligere driftsbygning. Ejendommens samlede bygningsmasse vil således ikke forandres med genopførelsen af bygningen.

Det ansøgte byggeri ligger ca. 360 m fra Dystrup sø, der er den nordligste af de to søer, som er omfattet af fredningen. Da bygningen i sit udtryk fortsat vil ligne en driftsbygning, finder Norddjurs Kommune ikke at det ansøgte vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen.

Indstilling

På baggrund af ovenstående indstiller Norddjurs Kommune, at Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 til at opføre det ansøgte byggeri på matr. nr. 4a Ulstrup By, Ørum.

Nævnet har foretaget besigtigelse den 20. juni 2011.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité tilsluttede sig indstillingen, idet ejendommen trænger til istandsættelse og idet retablering af bygningen ikke vil genere udsigt over det fredede areal eller indsigt derfra.

Det er under besigtigelsen oplyst, at også de hvide facader vil fremstå som matte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet er enig i, at retablering af bygningen ikke vil være i strid med fredningens formål og derfor meddeles der dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.

Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative
interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:

Poul-Erik Simonsen, Egtvedvej 1, 6000 Kolding, pe@peos.dk; pe@panelsystemer.com

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, norrdjurs@dn.dk

Det kommunaludpegede medlem af nævnet, Hanne Mogensen, Hedegårdsvej 6, 8585 Glesborg,
hmo@qmsconsult.dk

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg,
jytte.heslop@gmail.com

Norrdjurs Kommune, att. Rikke Flinterup, rmf@norrdjurs.dk

Den 31. oktober 2013

FN 2013.60: Opførelse af havehus/drivhus på ejendommen matr.nr. 36l Ramten Hede, Ørum beliggende Ramten Søvej 7, Ramten, 8586 ØrumDjurs

Fredningsnævnet har den 5. juni 2013 modtaget en udtalelse fra Norddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Anne-Marie Kaae Dunvad om opførelse af havehus/drivhus på ejendommen matr.nr. 36l Ramten Hede, Ørum beliggende Ramten Søvej 7, Ramten, 8586 ØrumDjurs.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at areaerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet og som udgangspunkt ikke må bebygges.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. september 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Den 5. juni 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Norddjurs Kommune:

"Norddjurs Kommune har fra ejer Anne-Marie Kaae Dunvad modtaget en ansøgning om at opføre et nyt havehus/ drivhus på ejendommen matr. nr. 36l Ramten Hede, Ørum, med adressen Ramten Søvej 7, Ramten, 8586 ØrumDjurs. Ansøgningen er modtaget den 21. maj 2013.

Ejendommen ligger inden for fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Nedenstående kort viser luftfoto fra 2012. Det fredede areal er indtegnet med turkis og den ansøgte bygning er indtegnet med rødt.

Ansøgning

Der ansøges om opførelse af et nyt havehus/ drivhus på i alt 24 m² i nær tilknytning til eksisterende bygninger og haveanlæg. Bygningen opføres på punktfundament og med samme højde, taghældning og farve som de eksisterende bygninger. Ansøgningsmateriale vedlægges til orientering.

Fredningen

Af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 fremgår, at arealerne inden for fredningen så vidt muligt skal bevares i deres nuværende tilstand, jf. kendelsens pkt. 1.

Kendelsen har følgende ordlyd vedr. byggeri, jf. kendelsens pkt. 6:

"Bebyggelse skal ikke være tilladt. Dog skal landbrugsmæssigt nødvendige nybygninger og landbrugsmæssigt nødvendige ombygninger af eksisterende landbrugsejendomme være tilladt, men på vilkår, at sådan bebyggelse sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger".

Da ejendommen ikke er en landbrugsejendom er det kommunens vurdering at den ansøgte bygning ikke kan omfattes af fredningens undtagelsesbestemmelse vedr. landbrugsmæssige nybygninger.

Det er på den baggrund kommunens vurdering, at ombygningen forudsætter dispensation fra fredningen.

Andre tilladelser

Ejer har ansøgt om landzonetilladelse. Det ansøgte kræver dog kun igangsætningstilladelse efter bygningsreglementets bestemmelser. Norddjurs Kommune forventer at meddele tilladelse til det ansøgte.

Norddjurs Kommunes indstilling til Fredningsnævnet

Den ansøgte bygning ligger ca. 300 meter fra Ramten Sø, der er den sydligste af de to søer, som er omfattet af fredningen. Hele matrikel 36l er omfattet af fredningen.

Da den nye bygning placeres i haveanlægget i nær tilknytning til og i samme byggestil som de eksisterende bygninger, samt, at tæt beplantning om bygningerne danner en skærm mod det øvrige, åbne land, finder Norddjurs Kommune, at det ansøgte ikke vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen.

Norddjurs Kommune indstiller derfor, at Fredningsnævnet imødekommer det ansøgte.”

Med udtalelsen var ansøgningen med tegningsmateriale.

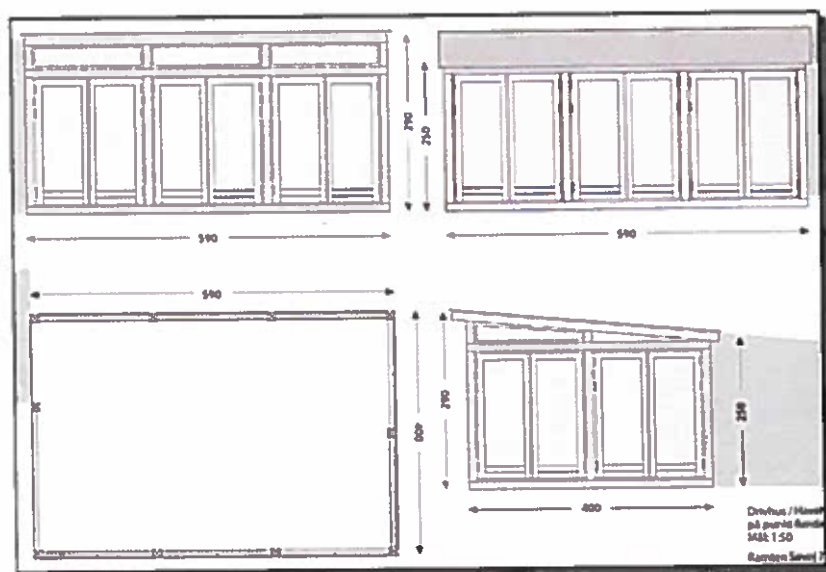
Fredningsnævnet har til brug for sagens behandling indhentet en udtalelse fra Naturstyrelsen. I udtalelsen af 5. juli 2013 er anført følgende:

”Fredningsnævnet har ved mail den 12. juni 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

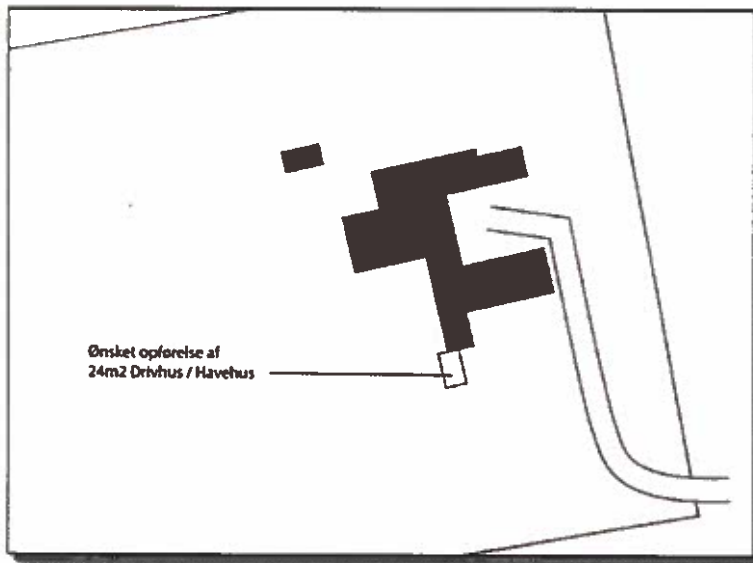
Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen

Der ansøges om opførelse af et havehus/drivhus på 24m² med følgende udformning og placering:

Udformning af havehus/drivhus.

Placering af havehus/drivhus i forhold til eksisterende bygninger.

Luftfoto fra 2012 over ejendommens bygninger.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer.

Fredningens formål er følgende:

1. Arealerne skal såvidt muligt bevares i deres nuværende tilstand

Andre relevante bestemmelser i fredningen:

6. Bebyggelse skal ikke være tilladt. Dog skal landbrugsmæssigt nødvendige nybygninger og landbrugsmæssigt nødvendige ombygninger af eksisterende landbrugsejendomme være tilladt, men på vilkår, at sådan bebyggelse sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger.

7. Det er ikke tilladt på de fredede arealer at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder master og tårne. Navnet kan dog tillade opstilling af el- og telefonmaster, som måtte være nødvendige for de indenfor området eksisterende ejendommers forsyning med elektricitet eller oprettelse af telefon.

Ejendommen

Ejendommen er i BBR registreret som en beboelsesejendom. Følgende bygninger er registreret i BBR: stuehus på 126 m², driftsbygninger på 105 m², 130 m², 42 m², 42 m², 40 m².

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Styrelsen har ingen bemærkninger.

Øvrige bemærkninger

Naturstyrelsen skal gøre opmærksom på følgende afgørelser inden for samme fredning:

- Fredningsnævnet har den 28. juni 2011 meddelt lovliggørende dispensation til at beholde (en genopførelse af) udhusbygning på 237 m². Se nedenstående for bemærkninger til afgørelsen:

Kommunens bemærkninger

Den ansøgte bygning opføres på fundamentet fra den tidligere driftsbygning. Ejendommens samlede bygningsmasse vil således ikke forandres med genopførelsen af bygningen.

Det ansøgte byggeri ligger ca. 360 m fra Dyrup sø, der er den nordligste af de to søer, som er omfattet af fredningen. Da bygningen i sit udtryk fortsat vil ligne en driftsbygning, finder Horddjurs Kommune ikke at det ansøgte vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen.

Indstilling

På baggrund af ovenstående indstiller Horddjurs Kommune, at Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 til at opføre det ansøgte byggeri på matr. nr. 4a Ulstrup By, Grum.

Nævnet har foretaget besigtigelse den 20. juni 2011.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite tilsluttede sig indstillingen, idet ejendommen trænger til istandsættelse og idet retablering af bygningen ikke vil genere udsigt over det fredede areal eller indsigt derfra.

Det er under besigtigelsen oplyst, at også de hvide facader vil fremstå som mørke.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet er enig i, at retablering af bygningen ikke vil være i strid med fredningens formål og derfor meddeles der dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. september 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren Anne-Marie Kaae Dunvad, Norddjurs Kommune ved Rikke Kroier og Naturstyrelsen ved Anette Pia Jensen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer er en tilstandsfredning, hvor arealerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet og som udgangspunkt ikke må bebygges.

Opførelse af havehuset/drivhuset forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder på trods af den i forvejen store bygningsmasse på ejendommen, at opførelsen af havehuset/drivhuset i lyset af ejendommens isolerede beliggenhed ikke vil være i strid med fredningens formål og i øvrigt kan godkendes.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Danmark Naturfredningsforening Norddjurs, norddjurs@dn.dk

Norddjurs Kommune, rk@norddjurs.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, norddjurs@dof.dk

Friluftsrådet, oestjylland@friluftsradet.dk

Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet Jytte Heslop

Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet Hanne Mogensen

Anne-Marie Kaae Dunvad, Ramten Søvej 7, 8586 Ørum

Den 31. oktober 2013

FN 2011.114: Ombygning af lagerbygning på ejendommen matr.nr. 72 Ramten Hede, Ørum beliggende Huldremosevej 13B, Ramten, 8586 ØrumDjurs

Fredningsnævnet har den 1. september 2011 modtaget en udtalelse fra Norddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Bent Klausen om ombygning af lagerbygning på ejendommen matr.nr. 72 Ramten Hede, Ørum beliggende Huldremosevej 13B, Ramten, 8586 ØrumDjurs.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet og som udgangspunkt ikke må bebygges.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. september 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Den 1. september 2011 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Norddjurs Kommune:

"Norddjurs Kommune har fra BHL v/Bo Horslund Lassen modtaget en ansøgning om at ombygge en eksisterende bygning på ejendommen matr. nr. 72 Ramten Hede, Ørum, med adressen Huldremosevej 13B, Ramten, 8586 Ørum. Ejendommen ejes af Bent Klausen, Kratbakken 10, 8586 Ørum Djurs.

Ejendommen ligger inden for fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Ansøgning

Der ansøges om ændret anvendelse af bygningen, herunder udnyttelse af tagetagen. Bygningen rummer i dag lagerrum samt et mindre opholdsareal samt et mindre baderum. Der ansøges om udnyttelse af tagetagen til et større opholdsareal og velfærdsrum (omklædning, bad og toilet).

Udvidelsen er i ansøgningsmaterialet begrundet med mangel på velfærdsfaciliteter i virksomheden.

Ombygningen omfatter isætning af vinduer samt opførelse af en kvist på bygningens sydside. Derudover monteres en udendørs trappe til tagetagen, ligeledes på bygningens sydside. Bygningen vil, ifølge ansøgningsmaterialet, desuden få nyt tag.

Ifølge ansøgningsmaterialet vil en del af det eksisterende byggeri blive nedrevet i forbindelse med ombygningen. Der er i BBR i dag registreret 233 m² bebygget areal. Der ansøges om ombygning af 150 m² bebygget areal. Der er således tale om nedrivning af ca. 83 m² bebygget areal. Efter ombygningen vil bygningen få et etageareal på 278 m².

Ansøgningsmateriale vedlægges til orientering.

Fredningen

Af Overfredningsnævnets kendelse af 1. december 1971 fremgår, at arealerne inden for fredningen så vidt muligt skal bevares i deres nuværende tilstand, jf. kendelsens pkt. 1.

Kendelsen har følgende ordlyd vedr. byggeri, jf. kendelsens pkt. 6:

”Bebyggelse skal ikke være tilladt. Dog skal landbrugsmæssigt nødvendige nybygninger og landbrugsmæssigt nødvendige ombygninger af eksisterende landbrugsejendomme være tilladt, men på vilkår, at sådan bebyggelse sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger”.

Da ejendommen ikke er en landbrugsejendom er det kommunens vurdering at den ansøgte ombygning, herunder primært opførelse af kvist og montering af udendørs trappe, ikke kan omfattes af fredningens undtagelsesbestemmelse vedr. landbrugsmæssige nybygninger og/eller ombygninger.

Det er på den baggrund kommunens vurdering, at ombygningen forudsætter dispensation fra fredningen.

Kommunens bemærkninger

Det ansøgte byggeri ligger ca. 30 m fra Ramten Sø, der er den sydligste af de to søer, som er omfattet af fredningen.

Ejendommen ligger i Ramten By og er omgivet af eksisterende bebyggelse mod nord, syd og øst.

Arealet, hvor bygningen ligger, er omfattet af fredningen, mens den øvrige bebyggelse langs Ramten Sø (vest for Huldremosevej) ligger uden for fredningsgrænsen.

Da det bebyggede areal samlet set vil blive mindre end i dag, og da der ikke vil ske væsentlige ændringer af bygningens ydre, finder Norddjurs Kommune, at det ansøgte ikke vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen.

Med udtalelsen var ansøgningen med tegningsmateriale.

Fredningsnævnet besigtigede ejendommen den 23. februar 2012, hvor der blev opnået enighed om, at der skulle indleveres et nyt projekt til fredningsnævnet med en ændret placering af udvendig trappe.

Fredningsnævnet modtog den 10. juli 2013 et revideret projekt direkte fra ansøgeren og anmodede herefter Norddjurs Kommune om en ny udtalelse i sagen. I denne udtalelse modtaget i fredningsnævnet den 14. august 2013 blev anført følgende:

”Det er kommunens umiddelbare vurdering, at det reviderede projekt er i overensstemmelse med de af Fredningsnævnet anmodede ændringer i forhold til den oprindelige byggeansøgning.

Trappen er nu planlagt placeret på bygningens sydøstlige gavl, hvor den oprindeligt var planlagt placeret midt på den sydvestvendte facade. Altanen er nu placeret under nyt tagudhæng på bygningens nordvestvendte gavl, hvor den oprindeligt var placeret på bygningens sydvestvendte facade i tilknytning til den planlagte trappe.

Da det bebyggede areal samlet set vil blive mindre end i dag og da trappen placeres ud mod vejareal i retning væk fra Ramten Sø samt at altanen skjules af tagudhæng på gavlen ud mod Ramten Sø, finder Norddjurs kommune, at det reviderede projekt ikke vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen.”

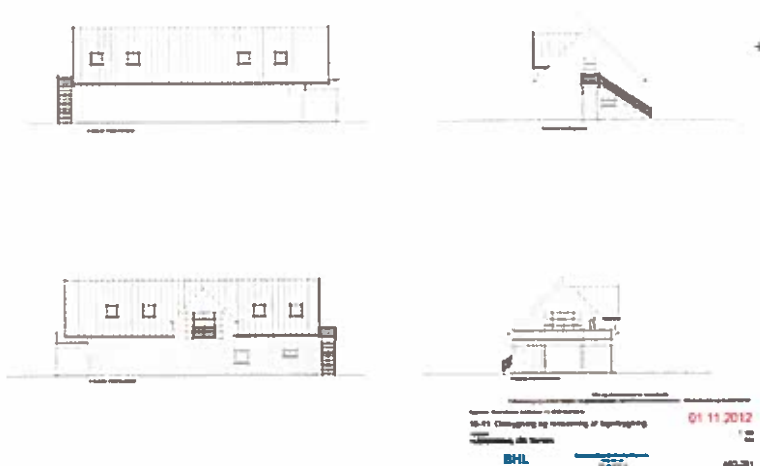
Fredningsnævnet har til brug for sagens behandling indhentet en udtalelse fra Naturstyrelsen. I udtalelsen af 12. september 2013 er anført følgende:

”Fredningsnævnet har i mail af 6. september 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedrørende ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen

Der ansøges om ombygning af eksisterende bygning med henblik på en ændret anvendelse. Der er indsendt revideret tegningsmateriale. Der er søgt om udnyttelse af tagetagen til et større opholdsareal samt omklædning, bad og toilet. Ejendommen rummer et lagerrum samt et mindre opholdsareal. Ombygningen vil medføre opsætning af nyt tag, isætning af vinduer, opsætning af kvist mod sydvest, opsætning af altan på den nordvestlige gavl på 25,2 m² samt uden-dørs trappe til tagetagen på sydøstlig gavl. I forbindelse med ombygningen vil et areal på 83 m² blive nedrevet, og det bebyggede areal vil være på 150 m² samt en udnyttet 1. sal på 114 m². Etagearealet vil blive på 264 m².

Fredningen

...

Ejendommen

Ejendommen er registeret med et areal på ca. 1,1 ha beliggende i landzone. Ejendommen ejes af Bent Orla Klausen. På ejendommen er opført et bebygget areal på 233 m², som er registeret som fabrik/lager.

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Ejendommen ligger i sin helhed inden for søbeskyttelseslinjen og åbeskyttelseslinjen.

Øvrige bemærkninger

Naturstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. september 2013, hvor ejendommen blev besøgt. I besøget deltog foruden fredningsnævnet ejeren Bent Klausen, Norddjurs Kommune ved Rikke Kroier og Naturstyrelsen ved Anette Pia Jensen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup Søer med omgivende arealer er en tilstandsfredning, hvor arealerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet og som udgangspunkt ikke må bebygges.

Ombygningen forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder efter det reviderede projekt, at det kan godkendes, da det ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Bent Klausen, info@bentklausen.dk
Byggeteknikker Bo Lassen, bhl@nrndn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmark Naturfredningsforening Norddjurs, norddjurs@dn.dk
Norddjurs Kommune, rk@norddjurs.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, norddjurs@dof.dk
Friluftsrådet, oestjylland@friluftsradet.dk
Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet Jytte Heslop
Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet Hanne Mogensen

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. marts 2018

FN-MJØ-16-2018. Motordrevet sejlads

Fredningsnævnet har den 7. februar 2018 fra Norddjurs Kommune modtaget en udtalelse om kommunens ansøgning om tilladelse til at udføre biomanipulation med motordrevne både i Ramten sø og Dystrup sø i 2018-2021.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Søerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivelser. Det fredede område er bl.a. beskrevet således, at området, der henligger i en meget smuk og uberørt tilstand, i geologisk henseende er et særdeles veludviklet og særpræget dødislandskab, hvor to søbassiner viser placeringen af de begravede ismasser, mens isformationens side afspejles i de stejle skrænter mod vest og nordøst. Området kan betegnes som det fuglerigeste på Djursland. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne så vidt muligt skal bevares i deres nuværende tilstand. Støjende motorbåde må ikke anvendes på søerne, og der må ikke anbringes husbåde eller andre lignende indretninger på søerne.

Norddjurs Kommune har oplyst, at projektet består i udførelse af biomanipulation i form af opfiskning af fredfisk såsom skaller, karusser og suder med motordrevne både i forbindelse med restaurering af Ramten sø og Dystrup sø i årene 2018 til 2021. Fra april/maj 2018 til foråret 2020 skal der fiskes ved hjælp af garn, ruser, elfiskeri og vodtrækning med brug af 1-2 mindre joller med påhængsmotor pr. sø fra marts til oktober. Der forventes afhængig af årstiden af være mellem to og otte feltdage pr. måned. På nogle feltdage kan det være nødvendigt at opholde sig flere timer på søerne, men anvendelsen af motor er begrænset til de tidspunkter, hvor der sejles fra det ene fiskeredskab til det andet, hvor fangsten skal bringes i land, og når fiskeredskaber skal genopstilles. Det kan til tider være nødvendigt, at sejladsen foregår tidligt og sent på dagen. Brugen af motor vil foregå hensynsfuldt i forhold til omgivelserne for ikke at frembringe unødige gener. Efter endt opfiskning over de to år skal der de efterfølgende år (2020-2021) foretages undersøgelser for at fastslå effekten ved den gennemførte indsats. Der udføres således en fiskeundersøgelse i 2020, som suppleres med udtagelse af flere vandprøver henover sæsonen eventuel ved benyttelse af både med motor. Den samlede periode med behov for motorsejlads på søerne er dermed fra april/maj 2018 til og med 2021, men med langt den største aktivitet i årene 2018-2019 og i foråret 2020.

Norddjurs Kommune har som sin indstilling til fredningsnævnet anført, at restaureringen af søerne er en del af indsatsprogrammet i den statslige Vandområdeplan 2015-2021, som kommunen har pligt til at gennemføre. Formålet er at forbedre vandkvaliteten i søerne og opfylde målene i vandrammedirektivet. Søerne har tidligere været meget belastet med spildevand fra byområder og spredt bebyggelse. Derudover har der været betydelige landbrugsbetingede udledninger af kvælstof og fosfor. En indsats i de seneste årtier har medført en betydelig reduktion i tilførslen af næringsstoffer, men trods forureningsophør har søerne fortsat en temmelig ringe miljøtilstand med stor algeopblomstring om sommeren. De mange fredfisk er med til at fastholde en dårlig tilstand, dels fordi fiskene roder bunden op og frigiver næring, og dels fordi fisk æder de krebsdyr, som lever af algerne. Kommunen har fået tilsagn fra Miljøstyrelsen om udbetaling af tilskud til at gennemføre biomanipulation i de kommende år. Biomanipulationen vil forbedre miljøtilstanden i søerne og bryde den onde cirkel, som den økologiske balance er kommet ind i. Der er således tale om væsentlige miljø- og naturmæssige hensyn. Da der endvidere er tale om relativt få feltdage, finder kommunen, at det ansøgte

ikke vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen. Det indstilles derfor, at der meddeles dispensation.

Norrdjurs Kommune har med sin indstilling om dispensation anmodet om, at fredningsnævnet træffer afgørelse på skriftligt grundlag, da projektet ikke indebærer ændringer i det fredede områdes fysiske forhold.

Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Norrdjurs Kommune har ikke reageret på fredningsnævnets forespørgsler om foreningens stillingtagen til projektet, og Norrdjurs Kommune har nu oplyst, at sagen haster. Fredningsnævnet træffer derfor afgørelse på det foreliggende grundlag.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler i lyset af formålet med projektet og dets afgrænsede brug af motoriseret sejlads dispensation til projektet, som ikke findes at ville påvirke oplevelsen af fredningen permanent.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompe-

tence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Nanna de Courcy,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Norddjurs Kommune, j.nr. 18/2127,
5. Norddjurs Kommunes Vandgruppe
6. Norddjurs Kommunes Naturgruppe
7. Danmark Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Friluftsrådet, Norddjurs,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Den 12. november 2019

FN-MJØ-108-2019. Skulptursti ved Gjerrildbanen

Fredningsnævnet modtog den 10. oktober 2019 Norddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om midlertidigt at opstille mellem 25 og 30 kunstværker dels langs, men ikke på den fredede Gjerrildbanesti, dels langs en privat sti langs Ramten sø.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Fredningssagen blev bl.a. rejst af rekreative grunde, som Overfredningsnævnet tilsluttede sig var tilstede. Arealerne skal så vidt muligt bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Det er ikke tilladt at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder master og tårne.

Norddjurs Kommune har anført, at en gruppe fra lokalområdet står bag initiativet med Nørre Djurs Kunstforening som medarrangør. Projektet er endvidere støttet af "Landsbyklyngen Midt i Norddjurs". Det er inspireret af den midlertidige kunststi ved Havbakker på Meilgaard Gods, som fredningsnævnet meddelte dispensation til i 2017. Projektets formål er oplyst at være en berigelse af området med en naturoplevelse og en stor kunstudstilling, som man vil kunne vende tilbage til flere gange i løbet af sommeren, og som således kan få åbnet en ny verden af oplevelser for beboerne og de mange turister, som besøger kommunen. Der er tale om mindre kunstværker i forskelligt materiale. De opstilles i uge 24 i 2020. Udstillingen varer fra uge 25 til uge 34. Alle kunstværker fjernes fra området i uge 35. Kunstværkerne stilles gratis til skue, og grundejerne stiller deres jord vederlagsfrit tilgængelig for kunsten og gæsterne. Der er indhentet mundtligt samtykke fra alle grundejere.

Kunstværkernes placering er illustreret på følgende måde:

Norrdjurs Kommune har som sin indstilling anført, at der er tale om en tidsbegrænset midlertidig event, som ikke ændrer på områdets nuværende tilstand og landskabelige kvaliteter. Det er derfor kommunens opfattelse, at projektet ikke vil få nævneværdig betydning for det hensyn, der skal varetages med fredningen. Da kunstværkerne endvidere opstilles med grundejernes samtykke, indstilles det, at der meddeles dispensation på vilkår om, at kunstværkerne opstilles med god afstand til krat- og skovbevoksning, så denne ikke beskades, at kunstværkerne fjernes fra det fredede område senest søndag, den 30. august 2020, hvilket er den sidste dag i uge 35, og at det fredede område forlades uden spor efter installationerne.

Norrdjurs Kommune har oplyst, at det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil have en væsentlig påvirkning på de nærmeste Natura 2000-områder, der er henholdsvis 6 km og 7½ km fra stien. Projektet vurderes heller ikke at påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnet har hørt Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Norrdjurs Kommune, som dog ikke har udtalt sig i anledning af høringen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningen blev bl.a. gennemført af rekreative grunde, og det må lægges til grund, at projektet i øget omfang vil få offentligheden til at besøge området. På den baggrund og da der er tale om et midlertidigt projekt, som efter sin afslutning vil efterlade det fredede område i samme stand som før projektet, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Dispensationen meddeles på de vilkår, der er anført af Norrdjurs Kommune.

Det bemærkes, at Norrdjurs Kommune har oplyst, at de berørte grundejere har samtykket til projektet, og at fredningsnævnet derfor ikke har hørt grundejerne ved sagens behandling.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsordenen for fredningsnævn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Ingrid Remy,
3. Helge Ernst Nørgaard,

4. Frank Nyborg Sørensen,
5. Thyge Kroer Johnsen,
6. Erik Schou Klausen,
7. Erik Bech,
8. Rikke Hjordkvist Vahle,
9. Jack Schønning Sørensen,
10. Wagn Georg Alber,
11. Preben Heidenheim Høyer,
12. Otto Frede Rasmussen,
13. Annette Birgitte Vahle,
14. Svend Erik Kaag Olling,
15. Claus Søgaard-Christensen,
16. Henning Johannes Frandsen,
17. Bjarne Krogh,
18. Lisbeth Andreassen,
19. Gunner Thode Nielsen,
20. Eigil Kjærsgaard,
21. Ingolf Steffensen,
22. Miljøstyrelsen,
23. Norddjurs Kommune 19/16362,
24. Danmarks Naturfredningsforening, København,
25. Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs,
26. Dansk Ornitologisk Forening, København,
27. Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs,
28. Dansk Botanisk Forening,
29. Friluftsrådet, Norddjurs,
30. Region Midtjylland,
31. Slots- og Kulturstyrelsen.

Den 12. oktober 2020

FN-MJØ-110-2020. Skulptursti ved Gjerrildbanen

Fredningsnævnet modtog den 9. september 2020 Norddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opstille en bronzeskulptur af Huldremosekvinden på matr.nr. Ramten hede, Ørum 77, Huldremosevej 28, 8586 Ørum Djurs. Ejendommen ejes af Thyge Kroer Johnsen.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsforholdene og sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Fredningssagen blev bl.a. rejst af rekreative grunde, som Overfredningsnævnet tilsluttede sig var til stede. Arealerne skal så vidt muligt bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Det er ikke tilladt at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder master og tårne.

Fredningsnævnet meddelte den 12. november 2019 dispensation til midlertidigt at opstille mellem 25 og 30 kunstværker dels langs, men ikke på den fredede Gjerrildbanesti, dels langs en privat sti langs Ramten sø (FN-MJØ-108-2019). Skulpturen af Huldremosekvinden var et af kunstværkerne. Fredningsnævnet begrundede afgørelsen med, at fredningen blev bl.a. gennemført af rekreative grunde, og at det måtte lægges til grund, at projektet i øget omfang ville få offentligheden til at besøge området. Fredningsnævnet henviste endvidere til, at der var tale om et midlertidigt projekt, som efter sin afslutning ville efterlade det fredede område i samme stand som før projektet.

Norddjurs Kommune har oplyst, at skulpturerne er fjernet. En af skulpturerne forestillede Huldremosekvinden, som blev fundet i en mose nær Ramten By. Ramten Borgerforening blev meget betaget af "den lille dame", og det er lykkedes at få indsamlet penge til køb af skulpturen. Borgerforeningen har endvidere fået grundejerens tilladelse til at opstille skulpturen på sin ejendom, som i forvejen giver adgang til søen for byens borgere.

Skulpturens placering er illustreret på følgende måde:

Norddjurs Kommune har oplyst, at det er kommunens vurdering, at projektet med opstilling af skulpturen ikke kan medføre væsentlige konsekvenser for arter eller naturtyper i Natura 2000-områder. Projektet vurderes heller ikke at påvirke bilag IV-arter.

Norddjurs Kommune har som sin indstilling anført, at da der er tale om opstilling af en mindre skulptur, som har en kulturhistorisk tilknytning til netop Ramten By, findes projektet ikke at ville få nævneværdig betydning for det hensyn, der skal varetages med fredningen. Det indstilles derfor, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Selvom det ikke fremgår af Norddjurs Kommunes udtalelse, lægger fredningsnævnet ved sagens afgørelse efter tilgængelige oplysninger om det midlertidige projekt endvidere til grund, at skulpturen har en højde på 55 cm og opstilles på en sokkel og således fremtræder i "mandshøjde".

Det er fredningsnævnets opfattelse, at projektet med opstilling af skulpturen af Huldremosekvinden med den ansøgte placering ikke har nogen betydning for oplevelsen af fredningen. På den baggrund og da projektet i øvrigt må forventes at bidrage til det rekreative fredningsformål, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Det bemærkes, at Norddjurs Kommune har oplyst, at grundejeren har samtykket til projektet, og at fredningsnævnet derfor ikke har hørt grundejeren ved sagens behandling.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsordenen for fredningsnævn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet. Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Gitte Busck,
3. Thyge Kroer Johnsen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Norddjurs Kommune 20/15258,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Norddjurs,
12. Friluftsrådet, Østjylland,

13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. juni 2023

FN-MJØ-067-2023. Kunststi-event ved Ramten sø

Fredningsnævnet modtog den 1. juni 2023 Norddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om en kunststi-event ved Ramten sø på matr.nre. 4r, 4u, 36h, 36m, 37f, 45d, 47d, 52e og 77 Ramten Hede, Ørum. Ejendommene ejes af Stig Zacher Sørensen, Frank Sørensen, Helge Ernst Nørgård, Erik Schou Klausen, Peer Vilhelm Vahle, Torben Vahle og Norddjurs Kommune.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det blev som baggrund for fredningen bl.a. anført, at området, der henligger i en meget smuk og uberørt tilstand, er et i geologisk henseende særdeles veludviklet og særpræget dødislandskab, hvor de to søbassiner viser placeringen af de begravede ismasser, mens isformationens side afspejles i de stejle skrænter mod vest og nordøst. Til søerne og engstrækningerne knytter der sig væsentlige ornitologiske interesser, og området kan betegnes som den fuglerigste lokalitet på Djursland. Også i rekreativ henseende er området af betydelig interesse.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Det er ikke tilladt at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder maste og tårne. Der etableres adgang for offentligheden til færdsel til fods i overensstemmelse med en markering på fredningskortet. Der opsættes ved stiforbindelsens endepunkter ved fredningsnævnets foranstaltning kort, der viser, hvor offentligheden har færdselsret. Fredningen hindrer ikke anlæg af parkeringspladser og opsætning af skilte mv. i forbindelse med stianlægget.

Fredningsnævnet meddelte den 12. november 2019 dispensation til midlertidigt at opstille mellem 25 og 30 kunstværker dels langs, men ikke på den fredede Gjerrildbanesti, dels langs en privat sti langs Ramten sø (FN-MJØ-108-2019). Fredningsnævnet meddelte den 12. oktober 2020 dispensation til en permanent opstilling af et af kunstværkerne (FN-MJØ-110-2020).

Norddjurs Kommune har oplyst, at kommunen er blevet gjort opmærksom på, at der er planlagt en kunststi-event ved Ramten sø fra den 16. juni til den 13. august 2023. Da fredningsnævnets sagsbehandling og efterfølgende klagefrist ikke kan gennemføres, inden arrangementet igangsættes, vil kommunen lade fredningsnævnet afgøre, om der skal meddeles dispensation eller lovliggørende dispensation til arrangementet. Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til et lignende arrangement. Det er igen Nørre Djurs Kunstforening, der står bag arrangementet. Arrangementet i 2020 var en stor succes med mange positive tilbagemeldinger, og derfor har foreningen valgt at gentage arrangementet. Det er foreningens ønske at give offentligheden lyst til at gå en tur i den smukke natur langs Ramten sø, mens man betragter de udstillede kunstværker. Stien åbner den 16. juni 2023 med musik, taler og en lille forfriskning til de fremmødte. Projektet støttes af kommunen. Kunstværkerne stilles gratis til skue af kunstnerne, og de lokale lodsejere stiller deres jord vederlagsfrit tilgængelig for kunsten og gæster.

17 af kunstværkerne placeres i fredningen med følgende placeringer markeret med gult:

Norrdjurs Kommune har videre oplyst, at projektområdet er ca. 6 km fra nærmeste Natura 2000-område. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det vil heller ikke kunne påvirke bilag IV-arters yngle- og rastesteder.

Norrdjurs Kommune har sammenfattende anført, at da der er tale om en tidsbegrænset midlertidig event, der ikke ændrer på områdets nuværende tilstand og landskabelige kvaliteter, finder kommunen, at det ansøgte ikke vil få nævneværdig betydning for det hensyn, der skal varetages med fredningen. Da installationerne endvidere opstilles med grundejernes samtykke, indstiller kommunen, at fredningsnævnet imødekommer det ansøgte på vilkår om, at kunstværkerne opstilles med god afstand til krat- og skovbevoksning, så denne ikke beskadiges, at kunstværkerne fjernes fra det fredede område senest onsdag den 16. august 2023, hvilket er tre dage efter arrangementets afslutning, og at det fredede område forlades uden spor af installationerne.

Fredningsnævnet hørte i forbindelse med den tidligere tilsvarende sag Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Norrdjurs Kommune, som dog ikke udtalte sig i anledning af høringen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er

udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningen blev bl.a. gennemført af rekreative grunde, og det må lægges til grund, at projektet i øget omfang vil få offentligheden til at besøge området. På den baggrund og da der er tale om et midlertidigt projekt, som efter sin afslutning vil efterlade det fredede område i samme stand som før projektet, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Dispensationen meddeles på de vilkår, der er anført af Norddjurs Kommune.

Det bemærkes, at Norddjurs Kommune har oplyst, at de berørte grundejere har samtykket til projektet, og at fredningsnævnet derfor ikke har hørt grundejerne ved sagens behandling.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Det bemærkes i øvrigt, at det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, at en dispensation ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet. Fredningsnævnet kan således ikke på forhånd meddele dispensation eller lovliggørende dispensation til at udnytte en dispensation på et tidligere tidspunkt, end hvad følger af naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Jytte Dalgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Norddjurs Kommune, journalnr. 23/4790,
5. Zacher Sørensen,
6. Frank Sørensen,
7. Helge Ernst Nørgård,
8. Erik Schou Klausen,
9. Peer Vilhelm Vahle,
10. Torben Vahle
11. Danmarks Naturfredningsforening, København,
12. Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs,
13. Dansk Ornitologisk Forening, København,
14. Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs,
15. Dansk Botanisk Forening,
16. Friluftsrådet, centralt,
17. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
18. Region Midtjylland,
19. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. juni 2023

FN-MJØ-068-2023. Bordbænkesæt ved Ramten sø

Fredningsnævnet modtog den 1. juni 2023 Norddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opsætte et bordbænkesæt ved Ramten sø på kommunens ejendom matr.nr. 18a Ramten Hede, Ørum.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det blev som baggrund for fredningen bl.a. anført, at området, der henligger i en meget smuk og uberørt tilstand, er et i geologisk henseende særdeles veludviklet og særpræget dødislandskab, hvor de to søbassiner viser placeringen af de begravede ismasser, mens isformationens side afspejles i de stejle skrænter mod vest og nordøst. Til søerne og engstrækningerne knytter der sig væsentlige ornitologiske interesser, og området kan betegnes som den fuglerigeste lokalitet på Djursland. Også i rekreativ henseende er området af betydelig interesse.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Det er ikke tilladt at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder maste og tårne. Der etableres adgang for offentligheden til færdsel til fods i overensstemmelse med en markering på fredningskortet. Der opsættes ved stiforbindelsens endepunkter ved fredningsnævnets foranstaltning kort, der viser, hvor offentligheden har færdselsret. Fredningen hindrer ikke anlæg af parkeringspladser og opsætning af skilte mv. i forbindelse med stianlægget.

Norddjurs Kommune har oplyst, at kommunen for nylig har erhvervet ejendommen med natur- og fritidsinteresser for øje. Bordbænkesættes udføres i træ og fastgøres til jorden med et nedgravet metalanker.

Bordbænkesættet får følgende placering markeret med rød:

Norddjurs Kommune har videre oplyst, at projektområdet er ca. 6 km fra nærmeste Natura 2000-område. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det vil heller ikke kunne påvirke bilag IV-arters yngle- og rastesteder.

Norddjurs Kommune har sammenfattende anført, at der er tale om et tiltag af underordnet betydning, og bordbænkesættet ændrer ikke på områdets nuværende tilstand og landskabelige kvaliteter. Kommunen finder derfor, at det ansøgte ikke vil få nævneværdig betydning for det hensyn, der skal varetages med fredningen. Kommunen indstiller derfor, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningen blev bl.a. gennemført af rekreative grunde. På den baggrund og da der er tale om et projekt af underordnet betydning, som kan fremme dette fredningsformål, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og

Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Jytte Dalgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Norddjurs Kommune, journalnr. 23/5272,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. april 2025

FN-MJØ-062-2025. Kunststi-event ved Ramten sø

Fredningsnævnet modtog den 15. april 2025 Norddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om en midlertidig kunststi-event ved Ramten sø på matr.nr. 4r, 4u, 7g, 45c, 37d, 36g, 36m, 36x, 52e, 18a og 45d Ramten Hede, Ørum. Ejendommene ejes af henholdsvis Frank Sørensen, Helge Ernst Nørgård, Per Mangor, Jack Schønning Sørensen, Per Lund, Nicklas Patrick Boyton, Peer Vilhelm Vahle, Torben Vahle og Norddjurs Kommune.

Norddjurs Kommune har oplyst, at alle grundejere har givet deres samtykke til projektet.

Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningen

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. december 1971 om fredning af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det blev som baggrund for fredningen bl.a. anført, at området, der henligger i en meget smuk og uberørt tilstand, er et i geologisk henseende særdeles veludviklet og særpræget dødislandskab, hvor de to søbassiner viser placeringen af de begravede ismasser, mens isformationens side afspejles i de stejle skrænter mod vest og nordøst. Til søerne og engstrækningerne knytter der sig væsentlige ornitologiske interesser, og området kan betegnes som den fuglerigeste lokalitet på Djursland. Også i rekreativ henseende er området af betydelig interesse.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne så vidt muligt skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Det er ikke tilladt at anbringe eller opsætte beboelses- eller campingvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder maste og tårne. Der etableres adgang for offentligheden til færdsel til fods i overensstemmelse med en markering på fredningskortet. Der opsættes ved stiforbindelsens endepunkter ved fredningsnævnets foranstaltning kort, der viser, hvor offentligheden har færdselsret. Fredningen hindrer ikke anlæg af parkeringspladser og opsætning af skilte mv. i forbindelse med stianlægget.

Fredningsnævnet meddelte den 12. november 2019 dispensation til midlertidigt at opstille mellem 25 og 30 kunstværker dels langs, men ikke på den fredede Gjerrildbanesti, dels langs en privat sti langs Ramten sø (FN-MJØ-108-2019). Fredningsnævnet meddelte den 12. oktober 2020 dispensation til en permanent opstilling af et af kunstværkerne (FN-MJØ-110-2020).

Fredningsnævnet meddelte endvidere den 7. juni 2023 dispensation til midlertidigt at opstille 17 kunstværker langs den fredede Gjerrildbanesti (FN-MJØ-067-2023).

Norddjurs Kommunes udtalelse

Norddjurs Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter en kunststi-event ved Ramten sø fra den 1. juni til den 16. august 2025. Det er igen Nørre Djurs kunstforening, der står bag arrangementet. Arrangementerne i 2020 og 2023 var en stor succes med mange positive tilbagemeldinger, og derfor har foreningen valgt at gentage arrangementet endnu engang. Det er foreningens ønske at give offentligheden lyst til at gå en tur i den smukke natur langs Ramten sø, mens man betragter de udstillede kunstværker. Projektet er støttet af Norddjurs Kommunes kunst og kulturpulje. Kunstværkerne stilles gratis til skue af kunstnerne, og de lokale grundejere stiller deres jord vederlagsfrit tilgængeligt for kunsten og gæster.

Der opstilles 31 kunstværker i fredningen på den strækning, der er markeret med en orange streg på følgende kort, hvorpå også det fredede område er markeret med turkis skravering:

Der fremgår endvidere følgende eksempler på kunstværkerne:

Projektområdet er ca. 6 km øst for det nærmeste Natura 2000-område, som er N47 – Eldrup Skov og søer og moser i Løvenholm Skov. Området er udpeget på baggrund af habitatområde H43, hvor udpegningsgrundlaget er fem våde naturtyper, der er tilknyttet højmoser, tør hede og en skovtype. Der er tale om Brunvandet Sø, Tør Hede, Højmose, Hængesæk, Skovbevokset Tørvemose, Nedbrudt Højmose og Bøg på mor med Kristtorn. Kunstprojektet vurderes hverken at påvirke luft, vand eller jord i lokalområdet. Der er ingen direkte hydrologisk forbindelse mellem Dystrup-Ramten søerne og naturtyperne i H43, og projektet vurderes derfor samlet ikke at kunne påvirke Natura 2000-området N47 væsentligt.

Norrdjurs Kommune vurderer, at der kan træffes tre bilag IV-arter; spidssnudet frø i området omkring projektet, løgfrø ca. 1,7 km syd for projektet og odder i de nærliggende vandløbssystemer. Spidssnudet frø kan leve og yngle i alt fra ganske små vandhuller til store søer. Rasteområderne findes i de omkringliggende fugtige landområder. Løgfrøen er relativ stedfast, men er ikke kendt fra området umiddelbart omkring projektets mange mindre placeringer. Odderen lever i tilknytning til vand- og vådområder, både i søer og vandløb.

Norrdjurs Kommune vurderer, at de enkelte individer af padden vil flytte sig i forbindelse med opsætning af installationerne, under projektet og efter nedtagelsen, hvis de findes de konkrete steder. Det vurderes ligeledes, at ingen af de konkrete placeringer vil være yngleområder. Da det er et sommerprojekt, vil dyrene ikke være gået i vinterdvale, hvorfor de er mere mobile. Oddere vil sandsynligvis kunne færdes ved enkelte af de ansøgte lokationer, men de vil hverken kunne anvendes til yngle- eller rasteområde. Dens hovedlevested er Ramten sø og grøfter. Kommunen vurderer, at odder ikke vil blive påvirket af projektet.

Samlet set vurderer Norrdjurs Kommune således, at projektet ikke vil kunne påvirke bilag IV-arters yngle- og rastesteder.

Norddjurs Kommune har som sin indstilling til fredningsnævnet anført, at der er tale om en tidsbegrænset, midlertidig event, der ikke ændrer på områdets nuværende tilstand og landskabelige kvaliteter. Kommunen finder derfor, at det ansøgte ikke vil få nævneværdig betydning for de hensyn, der skal varetages med fredningen. Da installationerne endvidere opstilles med grundejernes samtykke, indstiller kommunen, at fredningsnævnet imødekommer det ansøgte på vilkår om, at kunstværkerne opstilles med god afstand til krat- og skovbevoksning, så denne ikke beskadiges, at kunstværkerne fjernes fra det fredede område senest den 19. august 2025, hvilket er tre dage efter arrangementets afslutning, og at det fredede område forlades uden spor af installationerne.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Ramten og Dystrup søer med omgivende arealer betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgte betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Norddjurs Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet finder på den baggrund og efter sagens øvrige oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningen blev bl.a. gennemført af rekreative grunde, og det må lægges til grund, at projektet i øget omfang vil få offentligheden til at besøge området. På den baggrund og da der er tale om et midlertidigt projekt, som efter sin afslutning vil efterlade det fredede område i samme stand som før projektet, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Dispensationen meddeles på de vilkår, der er anført af Norddjurs Kommune.

Det bemærkes, at Norddjurs Kommune har oplyst, at de berørte grundejere har samtykket til projektet, og at fredningsnævnet derfor ikke har hørt grundejerne ved sagens behandling.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Jytte Dalgaard,
3. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
4. Norddjurs Kommune, journalnr. 23/4790,
5. Nørre Djurs kunstforening,
6. Frank Sørensen,
7. Helge Ernst Nørgård,
8. Per Mangor,
9. Jack Schønning Sørensen,
10. Per Lund,

11. Nicklas Patrick Boyton,
12. Peer Vilhelm Vahle,
13. Torben Vahle,
14. Danmarks Naturfredningsforening, København,
15. Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs,
16. Dansk Ornitologisk Forening, København,
17. Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs,
18. Dansk Botanisk Forening,
19. Friluftsrådet, centralt,
20. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
21. Region Midtjylland,
22. Slots- og Kulturstyrelsen.